

1 ponedjeljak, 10.04.2006.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Optuženik je ušao u sudnicu]
4 ... Početak u 09.02h
5 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.
6 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zasjeda.
7 Izvolite sjesti.
8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Whiting.
9 G. WHITING: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude. Gospođa Valabhji će
10 govoriti sa sljedećim svjedokom.
11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu.
12 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Molim Vas da pređemo nakratko na
13 poluzatvorenu sjednicu.
14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molimo da pređemo na poluzatvorenu
15 sjednicu.
16 [Poluzatvorena sjednica]
17 (redigirano)
18 (redigirano)
19 (redigirano)
20 (redigirano)
21 (redigirano)
22 (redigirano)
23 (redigirano)
24 (redigirano)
25 (redigirano)
26 (redigirano)
27 (redigirano)
28 (redigirano)
29 (redigirano)
30

ponedjeljak, 10.04.2006.

Predmet br. IT-95-11-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 (redigirano)
2 (redigirano)
3 (redigirano)
4 (redigirano)
5 (redigirano)
6 (redigirano)

7 [Otvorena sjednica]

8 TAJNIK: [simultani prijevod] Sad smo na javnoj sjednici.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

10 Gospođo Valabhji.

11 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude. Sada bih zamolila
12 da se svjedok uvede u sudnicu.

13 [Svjedok je ušao u sudnicu]

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim da svjedok dâ svečanu izjavu.

15 SVJEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i
16 ništa osim istine.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Svjedok može sjesti.

18 SVJEDOK: IVAN GRUJIĆ

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvolite, gospođo Valabhji.

20 Ispituje gđa Valabhji:

21 [Tužiteljica ispituje putem prevoditelja]

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Dobro jutro, svjedoče.

2 O: Dobro jutro.

3 P: Možete li da me čujete jasno na Vašem jeziku?

4 O: Da.

5 P: Molim Vas da Sudu kažete kako se zovete.

6 O: Ja sam Ivan Grujić.

7 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, izvještaj gospodina
8 Grujića i njegovo svjedočenje iz predmeta *Milošević* već su uvršteni u ovaj
9 predmet u odluci od 13 januara 2006. Kao rezultat toga, u svom ispitivanju, ja
10 ću ispitivati svjedoka uglavnom o raznim dokaznim predmetima.

11 Ali kako bismo napravili kratki, uvod ja bih željela da istaknem da je
12 gospodin Grujić građanin Hrvatske koji je bio imenovan od strane predsjednika
13 Republike Hrvatske za Komisiju za zatočene i nestale osobe 2003. I taj je
14 položaj imao 2000., kada je komisija ukinuta i kada je Vlada Republike Hrvatske
15 napravila Ured za zatočene i nestale osobe.

16 2000. godine, gospodin Grujić je imenovan za šefa tog ureda. U januaru
17 2004., taj ured je zamijenila Uprava za zatočene i nestale osobe koja se nalazi
18 u okviru Ministarstva za obitelj, branitelje i međugeneracijsku solidarnost.

19 P: Gospodine Grujiću, možete li kratko sumirati svoje obrazovno i radno
20 iskustvo prije 1993?

21 O: Da. Dakle, osnovnu i srednju školu završio sam u Osijeku, nakon čega
22 sam bio na odsluženju vojske u JNA, gdje sam završio obuku za vojnog policajca,
23 nakon čega sam se zaposlio u Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske,

24

25

26

27

28

29

30

1 gdje sam radio na poslovima srednje stručne spreme, nakon čega sam završio višu
2 školu i školu za obavještajne poslove, tako da sam stekao uvjete za rad na
3 mjestima visoke stručne spreme, gdje sam radio, dakle, do devedeset... do
4 devedesete godine... do 1992. godine, na raznim poslovima u policiji. Dakle, od
5 policajca do inspektora prve klase, na poslovima istraga i terorizma. Dakako, u
6 to vrijeme sam do 1990. postao i absolvent na visokoj kriminalističkoj školi,
7 koju sam kasnije... na kojoj sam kasnije i diplomirao.

8 P: Koji je Vaš sadašnji položaj?

9 O: Trenutno sam pomoćnik ministra u Ministarstvu obitelji, branitelja i
10 međugeneracijske solidarnosti. Vodim Upravu za nestale osobe, a osim toga sam i
11 predsjednik vladine Komisije za nestale osobe.

12 P: Kakav je obim rada ove vladine Komisije za nestale osobe?

13 O: Komisija za nestale osobe je stručno tijelo, stručno savjetodavno
14 tijelo Vlade za pitanja nestalih osoba. U komisiju su uključeni na razini,
15 dakle, na razini pomoćnika ministara sva relevantna ministarstva koja mogu doći
16 do podatka o nestalim osobama, a to znači MUP-a, pravosuđa, Državnog
17 odvjetništva, hrvatskog Crvenog križa, Ministarstva obrane i sigurnosnih
18 agencija. I dakle, to savjetodavno tijelo daje strategiju u traženju nestalih
19 osoba tijekom domovinskog rata.

20 P: Kao šef ove komisije za nestale osob... pardon, vladine Komisije za
21 nestale osobe, gdje ste bili od 1993., a kasnije kao šef Ureda za zatočene i
22 nestale osobe, u tom svojstvu šta je sve Vaš rad uključivao?

23 O: Pa evo, u nekoliko riječi da pokušam pojasniti stvari. Dakle, od
24
25
26
27
28
29
30

1 1993... 1993. godine Vlada Republike Hrvatske osnovala je Komisiju za traženje
2 nestalih osoba. I od tada do danas mijenjali su se različiti organizacioni
3 oblici prateći razvoj državne uprave. Ali, uglavnom zadaće koje je tadašnja
4 komisija obavljala i koje obavlja današnja Uprava, svode se, dakle, prije svega
5 na traženje nestalih osoba, što uključuje pregovore sa predstavnicima zemalja s
6 područja bivše Jugoslavije koje bi mogle imati informaciju o nestalim osobama.
7 Nadalje, svodi se na vođenje procesa ekshumacija masovnih i pojedinačnih
8 grobišta na područjima koja su ranije bila okupirana, ali isto tako i na
9 praćenje ekshumacija na područjima Srbije i Crne Gore i Bosne i Hercegovine,
10 gdje učestvujemo kao monitori. Osim toga, jedna od zadaća Uprave je
11 organiziranje i provođenje identifikacija ekshumiranih žrtava i, dakako, vođenje
12 svih službenih evidencija o nestalim osobama, službenih evidencija o
13 ekshumacijama, službenih evidencija o identificiranim posmrtnim ostacima iz
14 masovnih grobnica, službenih evidencija o ratnim zarobljenicima, dakle, koji su
15 oslobođani iz zatvora i logora, a što je isto jedna od zadaća ove Uprave odnosno
16 ranije komisije.

17 Dakle, to je uglavnom praćenje i vođenje evidencija vezano uz nestale
18 osobe. Dakako da, kada govorimo o nestalim osobama, tu se... dolazimo i do
19 podataka i o prognanik... prognanicima, dakle o svim vrstama stradavanja, zato
20 što su nestale osobe uključene i praktično sastavni dio populacije svih
21 stradalnika.

22 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Sada bih zamolila da se pokažu određeni
23 dokazni predmeti. Prvo dokument koji nosi ERN broj 0468-7742, /?da/ bude pokazan.

24 P: Gospodine Grujiću, možete li vidjeti na kompjuteru ovaj dokument?

25 O: Da.

26 P: Molim Vas da pogledamo stranu 2.

27 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Kao prvo, da malo spustimo dokument,
28 da pođemo malo niže. Sad vidim da smo na vrhu strane, molim da polako pođemo
29 prema dole u dokumentu. Molim Vas da pogledamo stranu 2 verzije na B/H/S
30 dokumentu, a to su strana 2 i 3 u prevodu na engleski. Ja sam isto tako

1 napravila i isprintane primjerke engleskog prijevoda ovog dokumenta, pa bih
2 zamolila poslužitelja da mi pomogne da se oni podijele.

3 P: Gospodine Grujiću, šta predstavlja ovaj dokument?

4 O: To je izjava koju sam ja napisao i koja se odnosi na djelokrug, dakle
5 prije svega na moje osobne podatke, a nakon toga u toj izjavi govori se o
6 stvaranju komisije, uprave, dakle cijela kronologija razvoja te institucije,
7 razlozi zbog čega je došlo do stvaranja takove institucije u Republici
8 Hrvatskoj, zatim govorimo o opsegu aktivnosti, dakle o djelokrugu rada, koje su
9 taksativno pobrojane. Isto tako govori se o stručnom i savjetodavnom tijelu koje
10 su uključene u taj proces i o metodologiji rada u procesu traženja nestalih
11 osoba. Dakako da je uz taj dokument su priložene i uredbe, dakle, na temelju
12 kojih su stvarane, odnosno razvijane te institucije, kao što sam rekao, od
13 komisije, preko ureda do sadašnje Uprave, i u svakoj toj uredbi je taksativno
14 pobrojan djelokrug rada.

15 P: Da li ste Vi ovaj dokument dali tokom pripreme za svjedočenje prošlog
16 mjeseca?

17 O: Tako je. To je dokument koji sam ja dao tijekom prošlog mjeseca.

18 P: Da li se on razlikuje od izjave koju ste pripremili ranije?

19 O: Pa, u nekoliko... u nekoliko detalja se razlikuje. Znači, ranije kada
20 sam davao izjavu bila je drukčija organizaciona struktura. Tada je egzistirao
21 Ured za zatočene i nestale koji je prestao s radom 2004. godine i kada je
22 formirana Uprava za zatočene i nestale. Dakle, radi se o tome da je ova izjava
23 izmijenjena utoliko što je došlo do određenih promjena u državnoj strukturi i u
24 promjenama same organizacije rada.

25 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Da pogledamo stranu 11 na verziji na
26
27
28
29
30

1 B/H/S-u, a to je strana 17 na verziji na engleskom.

2 P: Gospodine Grujiću, da li ovdje postoje neki momenti koji se razlikuju
3 od prethodnog izvještaj?

4 O: Da. Dakle, jasna je s... jasna je stvar da protekom vremena je
5 određen broj nestalih osoba pronađen i skinut sa popisa nestalih osoba. I dakako
6 da je taj broj pronađenih i identificiranih osoba prešao na popis poginulih
7 osoba. Znači, broj nestalih osoba se smanjio, a broj evidentiranih poginulih
8 osoba se povećao. Isto tako, u tom razdoblju od moje zadnje izjave koju sam dao
9 pa do danas, izvršen je niz ekshumacija i niz novih identifikacija, tako da se
10 broj ekshumiranih žrtava povećao, a isto tako povećao se i broj... povećao se i
11 broj identificiranih žrtava. Dakle, razlika je samo u brojevima.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Htio bih nešto da razjasnim. Osobe
13 koje su nađene oduzete su od broja nestalih osoba i dodate broju ubijenih. Da li
14 to kažete?

15 SVJEDOK: Tako je. Tako je.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Znači, nađete neku osobu i onda
17 dodajete broju onih koji su ubijeni?

18 SVJEDOK: Nestala osoba može se naći na dva načina. Možemo je naći živu,
19 i u tom slučaju poduzimamo aktivnosti da je, ako je živa a u zatvoru je, da je
20 oslobodimo ili je spojimo sa obitelji. Drugi način da pronađemo nestalu osobu
21 jest da je pronađemo kao mrtvu, je... u nekoj od pojedinačnih ili masovnih
22 grobišta. Dakle, u tim situacijama, kada pronađemo osobu koja se vodila kao
23 nestala u nekoj od masovnih grobnica, nju tada skidamo s evidencije nestalih
24 osoba, jer smo je pronašli, i tada tu osobu, dakle, pošto je mrtva stavljamo,
25 dodajemo na popis poginulih, odnosno mrtvih osoba. Tu ste u pravu, Vaša
26 ekscelencijo.

27 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Znači, nađete tijelo nestale osobe, a
28 ne nestalu osobu u takvoj situaciji?

29

30

1 SVJEDOK: Tako je. Nađemo tijelo nestale osobe. Upravo...

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Morali smo to razjasniti i da
3 držimo tu distinkciju sasvim jasno, jer kada kažete da nađete nestalu osobu,
4 onda je dodate broju mrtvih, onda je ta osoba živa. Ali ako nađete tijelo te
5 osobe, to je onda nešto drugo.

6 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala.

7 P: Gospodine Grujiću, da li biste ovaj dokument okarakterizirali kao
8 Vašu ažurir... kao Vaš ažurirani izvještaj?

9 O: Tako je. S tim da moram ovdje reći, dakle u točki 31A, gdje se kaže
10 ukupan broj pronađenih posmrtnih ostataka jest 3.005... Tako je. To su, dakle,
11 ažurni... ažurni podaci u ovom trenutku.

12 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolila bih da se ovaj
13 dokument uvrsti u spis i da mu se dodijeli broj.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis i molim
15 da mu se dodijeli broj.

16 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni broj 2901, časni Sude...
17 291.

18 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Sada bih zamolila da se dokument koji
19 nosi ERN broj 0469-0779 /?0469-0799/ da se pokaže na ekranima. Zamolila bih da
20 pređemo na sljedeću stranu.

21 P: Gospodine Grujiću, šta predstavlja ovaj dokument?

22 O: To je uredba koju je donijela Vlada Republike Hrvatske temeljem koje
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je osnovana Uprava za nestale osobe i gdje je opisan i djelokrug rada te Uprave.
2 I upravo u ovom članku 64 se kaže da Uprava za zatočene i nestale obavlja
3 stručne poslove koji se odnose na traženje zatočenih i nestalih osoba,
4 ekshumaciju i identifikaciju posmrtnih ostataka iz masovnih i pojedinačnih
5 grobnica.

6 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolila bih da se ovaj
7 dokument uvrsti u spis i da mu se dodijeli broj.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis. Molim da
9 mu se dodjeli broj.

10 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti broj 292, časni Sude.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

12 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Sada bih zamolila da se dokument koji
13 nosi ERN broj 0469-0796 da se pokaže. Zamolit ću da okrenemo sljedeću stranicu.
14 Molim da spustimo malo tekst. Molim da okrenemo sljedeću stranicu. Molim da se i
15 ovdje spustimo niz tekst.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Što tražimo, gospođo Valabhji?

17 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Samo sam htjela da svjedok vidi
18 cijeli dokument. Ja se izvinjavam.

19 P: Gospodine, recite što je ovaj dokument.

20 O: To je uredba Vlade Republike Hrvatske o osnivanju Povjerenstva za
21 zatočene i nestale Vlade Republike Hrvatske. Ranije sam rekao da pored Uprave, u
22 ovom trenutku problemom zatočenih i nestalih kao savjetodavno tijelo Vlade se
23 bavi i upravo ovo povjerenstvo koji dokument... čiji dokument gledamo. Dakle,

24

25

26

27

28

29

30

1 to je dokument o osnivanju strateškog tijela za traženje nestalih osoba kao
2 jedne međuresorske... međuresorskog tijela koje objedinjuje praktično sva
3 relevantna ministarstva u Republici Hrvatskoj kako bi se problem zatočenih i
4 nestalih učinkovitije rješavao.

5 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolit ću da se ovaj
6 dokument uvrsti u spis.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis. Molim da
8 mu se dodijeli broj dokaznog predmeta.

9 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 293.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

11 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Molim da se sada prikaže dokument
12 koji nosi ERN broj 0469-3240. Molim da okrenemo sljedeću stranicu.

13 P: Gospodine Grujiću, recite što predstavlja ovaj dokument?

14 O: To je dokument... to je ustvari upitnik koji se popunjava za svaku
15 nestalu osobu. I taj upitnik je nastao, dakle, i o tome se govori u ovom prvom
16 dokumentu u mojoj izjavi, način na koji je nastao. Naime, radi se o dokumentu
17 koji... u koji se upisuju svi podaci o nestaljoj osobi i sastoji se iz više
18 odjeljaka. U tom dokumentu nalaze se osnovni podaci o svakoj nestaljoj osobi,
19 dakle generalijski podaci, nalaze se podaci o njenom statusu, načinu i mjestu
20 nestanka, o eventualno odgovornim osobama za njen nestanak, nalaze se podaci o
21 zdravstvenom statusu osobe koji su potrebni prilikom identifikacija, i konačno
22 podatak o podноситelju traženja, od zahtjeva za traženje nestale osobe.

23 Taj upitnik je sačinjen na način da su uključeni bili stručnjaci
24 kriminalisti, psiholozi, dakle sve... sve strukture koje su mogle nešto reći o

25

26

27

28

29

30

1 traženju nestalih osoba bile su uključene u konstrukciju tog upitnika. I taj
2 upitnik je sačinjen 1994. godine, a on sadrži elemente koje sadrže i upitnici
3 UN-a, upitnici Međunarodnog komiteta Crvenog križa, isto tako i Interpola.
4 Dakle, jedan sveobuhvatni upitnik koji je sačinjen u cilju evidentiranja
5 svake nestale osobe. I ona /sic/ je praktično temelj za utvrđivanje svih
6 relevantnih podataka o nestaloj osobi.

7 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Ja samo usput da kažem, imam i
8 primjerke prevoda na engleski. Možda sam to ranije trebala podijeliti, pri tom
9 mislim na ovaj upitnik.

10 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Da, na ekranu imamo samo verziju na
11 B/H/S-u, barem za sada.

12 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Da, mislim da je situacija stvarno
13 takva i mislim da će ovaj papirnati prevod, da će nam to pomoći i da će to
14 riješiti problem.

15 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala.

16 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolit ću da se ovaj
17 dokument kao i prijevod dokumenta uvrste u spis.

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim da se to učini i da im se
19 dodijeli broj dokaznog predmeta.

20 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 294, časni Sude.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

22 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala.

23 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Zamolila bih samo još malo
24 vremena da pregledam ovaj upitnik. Hvala Vam.

25 Hvala. Završila sam s čitanjem.

26 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Možete nastaviti.

27 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Zamolit ću da se dokument sa brojem
28 0469-6078 stavi na ekran. Molim da pogledamo sljedeću stranicu. To je i u
29 verziji na engleskom druga stranica. Malo je teško čitati na ovaj način. Možda

30

1 kada bismo mogli samo malo povećati tekst. U redu.

2 P: Gospodine Grujiću, o čemu se radi u ovom dokumentu?

3 O: Ovo je šematski prikaz strukture učesnika u procesu ekshumacija i
4 identifikacija i način na koji se to radi. Dakle, struktura učesnika i šta svaki
5 od tih učesnika radi u djelokrugu svoga rada u tom procesu. Iz ove šeme je jasno
6 vidljivo da Ministarstvo obitelji i međugeneracijske solidarnosti, Uprava za
7 zatočene i nestale, sukladno uredbi o kojoj smo ranije govorili, prikuplja i
8 objedinjuje podatke o nestalim osob... mjestima masovnih grobnica, organizira i
9 koordinira proces ekshumacija, utvrđuje preliminarne identifikacije, organizira
10 identifikacije, vodi evidencije ekshumiranih i identificiranih osoba, prikuplja
11 kompletnu dokumentaciju o ekshumacijama i identifikacijama. Sa desne strane
12 vidimo, dakle sa desne strane šeme vidimo da u cijele... da je u cijeli proces
13 transparentno su uključene i međunarodne organizacije kojima je omogućeno da
14 budu ekspertni promatrači u tom procesu. I u svim dosadašnjim radnjama koje smo
15 izveli od 1996. godine pa do danas, gdje smo ekshumirali preko 1.200
16 pojedinačnih grobišta i 140 masovnih grobnica, praktično su učestvovali
17 međunarodni ekspertni promatrači.

18 Ispod, dakle, na kockicu koja se odnosi na... na Upravu, ispod nje se
19 vide subjekti koji učestvuju u procesu ekshumacija i njihove zadaće, dakle,
20 Ministarstvo unutarnjih poslova kao organizacija koja je zadužena da osigurava,
21 vrši deminiranje. Osim toga, dakle, oni obilježavaju samo mjesto grobnice, vrše
22 pirotehnički pregled i obavljaju tehničke radnje, očevide, odnosno uviđaje na
23 samom mjestu i dokumentiraju proces ekshumacije.

24 Sljedeći, dakle, sljedeći učesnik je Ministarstvo obrane. Ministarstvo
25 obrane je u to uključeno i... čisto iz logističkih razloga, a taj odjel koji je

26

27

28

29

30

1 u Ministarstvu, praktično isključivo radi samo poslove ekshumacije i nadležan je
2 ovoj Upravi. Dakle, oni rade inženjerske radove na iskopima masovnih i
3 pojedinačnih grobišta, prevoze posmrtno ostatke i vrše njihovu manipulaciju.

4 Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi osigurava nazočnost liječnika
5 specijalista sudske medicine, provodi sudsko-medicinske postupke u svezi s
6 identifikacijama i u suradnji sa Upravom razmjenjuje podatke vezane za potrebe
7 same identifikacije pronađenih žrtava.

8 Ministarstvo pravosuđa osigurava nazočnost ispred nadležnog istražnog
9 suda, koji praktično i provodi istražne radnje i vodi ekshumaciju i dostavlja
10 dokumente o provedenim radnjama kasnije Upravi za nestale osobe.

11 Tu je još uključen i hrvatski Crveni križ, kao humanitarna organizacija
12 koja prikuplja podatke potrebne za identifikaciju, kontaktira s obiteljima koje
13 poziva na identifikaciju, dakle oni su most između obitelji i Uprave kako bi
14 došli ti ljudi na proces identifikacije.

15 P: Hvala Vam.

16 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolit ću da se i ovaj
17 dokument uvrsti u spis.

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Uvrštava se u spis. Molim da mu se
19 dodijeli broj dokaznog predmeta.

20 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti broj 295.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod]

2 P: Gospodine Grujiću, u Vašem ažuriranom izvještaju govorite o raznim
3 statistikama koje se tiču nestalih osoba i zatočenih osoba. Htjela bih da
4 razgovaramo o tim statističkim pokazateljima, a posebno u vezi sa tablicama i
5 slično.

6 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] I zato ću zamoliti da se na ekran
7 stavi dokument 0469-3103.

8 Vidim da je na ekranu sada engleska verzija. Dokument se naravno od sam
9 od sebe sastoji od verzije na engleskom i od verzije na B/H/S-u. Ja to imam u
10 papirnoj verziji. Možda bismo na taj način mogli olakšati stvari. Evo, to ćemo
11 pokazati svjedoku.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Imate li primjerak i za Obranu?

13 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Nažalost, nemam. Dokument koji
14 trenutačno možemo vidjeti na ekranu, tu imamo prvo stranicu na engleskom a zatim
15 stranicu na B/H/S-u. Nećemo naravno moći prikazati obadvije verzije odjedanput
16 jer su dio jednog tog istog dokumenta. Gospodin Whiting me obavijestio da
17 svjedok ima jedan primjerak, te u tom slučaju možemo...

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] To je točno, gospodine svjedoče, tako
19 je?

20 SVJEDOK: Tako je. Ja imam svoj primjerak i na hrvatskom i na engleskom.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. U tom slučaju tu ćete
22 Obrani dati jedan primjerak.

23 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Tako je. Hvala.

24 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, želim samo da Vas obavestim da Odbrana ima
25 kopiju ovog dokumenta. Sve je u redu. Hvala Vam.

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Milovančeviću.

2 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala. Zamolit ću da se prikaže druga
3 stranica ovog dokumenta.

4 P: Gospodine Grujiću, zamolit ću i Vas da pogledate drugu stranicu
5 dokumenta.

6 O: Da. To je prikaz ekshumiranih osoba. I kojih je 3.568 do današnjeg
7 dana, od čega je identificirano 2.982 osobe ili 84%.

8 P: Tko je pripremio ovaj grafički prikaz?

9 O: Ovaj dokument, dakle, i svi grafički prikazi pripremljeni su u mom
10 uredu, dakle dakako sam i ja učestvovao u sastavljanju tih dokumenata.

11 P: Kada je pripremljen?

12 O: Ovo su najažurniji podaci i taj dokument je pri... napravljen,
13 odnosno sačinjen prošli mjesec.

14 P: Recite gdje, u kojoj zemlji su se odvijale ekshumacije o kojima je
15 ovdje riječ.

16 O: Ovdje prikazane ekshumacije odvijale su se na ter... na teritoriji
17 Republike Hrvatske i to na područjima koja su ranije bila privremeno okupirana.

18 P: Tokom kojeg vremenskog razdoblja su se odvijale rečene ekshumacije?

19 O: Rečene ekshumacije odvijale su se... Proces samih ekshumacija započeo
20 je 1996. godine, nakon oslobađanja okupiranih područja i nakon mogućeg pristupa
21 na područje koje je mirno reintegrirano, dakle na područje hrvatskog Podunavlja.

22 P: Pogledajmo, molit ću, stranicu 5 tog dokumenta. To je u obadvije
23 verzije na istoj 5. stranici. Na ovoj stranici vidi se situacija vezana za

24

25

26

27

28

29

30

1 status. Tu imamo navedeno nekoliko kategorija, civili, vojnici. Recite kako su
2 dobivene te brojke.

3 O: Jasna je stvar da su svi pripadnici oružanih snaga Republike Hrvatske
4 evidentirani u Ministarstvu branitelja i ... branitelja, obitelji
5 međugeneracijske solidarnosti. I svi oni koji su kao takovi evidentirani, a što
6 je sukladno i upitnicima o... podacima iz upitnika o kojem smo ranije govorili,
7 dakle, to su dva izvora na temelju kojih je sačinjena ova statistika. Ovaj desni
8 dio, dakle desni dio statistike, govori samo o onima čiji status je poznat tamo
9 gdje smo naveli da je... što je statistički opravdano. Tamo gdje je status
10 nepoznat, dakako da se on nije ni razrađivao.

11 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolit ću da se i ovaj
12 dokument uvrsti u spis.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava. Molim da mu se
14 dodijeli broj dokaznog predmeta.

15 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 296.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

17 Možete nastaviti, gospođo Valabhji.

18 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala. Dokument sa brojem 0436...

19 PREVODITELJ: Prevodilac nije čuo do kraja broj.

20 GĐA VALABHJI: /nastavlja se prethodni prijevod/ ... 3098 /?ERN 0469-
21 3089/ prikaže na ekranu. Možda bi poslužitelj mogao odnijeti svjedoku pravu
22 stranicu jer vidim da svjedok traži gdje je.

23 P: Zamolit ću da pogledamo stranicu broj 2 tog dokumenta. Na ovoj
24 stranici, ukupni broj poginulih ili ubijenih osoba se iznosi kao 12.078. Na kom
25 temelju je dobivena ta brojka?

26 O: Popis poginulih, ubijenih osoba je sačinjen... jedinstveni popis je
27 sačinjen temeljem odluke Vlade Republike Hrvatske. Sačinio ga je moj ured. A

28

29

30

1 izvori podataka za sačinjavanje tog jedinstvenog popisa bili su popis poginulih,
2 ubijenih, Ministarstva zdravstva i Ministarstva obrane Republike Hrvatske. Ti
3 popisi su objedinjeni, pročišćeni i njima je dodat broj ekshumiranih žrtava
4 tijekom procesa ekshumacija. I u ovom trenutku možemo, dakle, sa sigurnošću reći
5 da je u Republici Hrvatskoj najmanje, dakle kažem najmanje, bilo 12.078 ubijenih
6 osoba.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ja se ispričavam. Ima nešto što bih
8 želio shvatiti, ali vjerojatno se radi o problemu sa prevodom. Tu stoji da su
9 izvori za sastavljanje ovog spiska bili spiskovi osoba... poginulih osoba koje
10 drže ministarstva zdravstva i obrane Republike Hrvatske.

11 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod]

12 P: Da li ste razumjeli ovo pitanje, a pitanje se odnosi na Vaš prethodni
13 odgovor?

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Koliko sam ja shvatio ovu... ovo što
15 je rečeno ispada da su te osobe ubili iz Ministarstva zdravstva i ljudi iz
16 Ministarstva obrane.

17 SVJEDOK: Ne. Dakle, evidentno je da se radi o problemu sa prevodenjem.
18 Ja sam rekao da je na temelju popisa koje su te institucije imale kroz djelokrug
19 svog rada. Ti popisi... Dakle, ja sam se vratio 10 godina unazad. Te popise smo
20 objedinili u mom uredu, gdje se vodi službena evidencija o tim osobama. Znači,
21 oni su samo bili izvor podataka koji je poslužio za stvaranje ovog čvrstog
22 jedinstvenog popisa. Iza ovog svakog broja stoji ime i prezime i podaci o smrtno
23 stradaloj osobi. Dakle, evidentno je da su institucije koje su tada bile u
24 funkciji, a to je Ministarstvo zdravstva, koje je dobivalo sa terena podatke o

25

26

27

28

29

30

1 smrtno stradalim osobama, te podatke koncentriralo na jednom mjestu, a mi smo
2 kasnije te podatke preuzeli i stvorili jedinstvenu bazu poginulih osoba. Dakle,
3 ja sam samo htio pojasniti kako smo došli do tih podataka.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Zahvaljujem.

5 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Molim da se sada pogleda stranica
6 broj 4 ovog istog dokumenta.

7 P: Gospodine Grujiću, šta se vidi na ovom grafičkom prikazu kada je
8 riječ poginulim civilima? Dakle, o kojoj brojci je riječ tu?

9 O: Iz ovog grafičkog prikaza se vidi da je 4.508 osoba bilo civila, dok
10 za 782 osobe ne znamo u kojem su statusu bile, dakle nemamo čvrsti podatak. Ali
11 znamo da je od ukupnog broja 6.788 osoba bilo pripadnika oružanih snaga.

12 P: Što se tiče brojke koja se odnosi na civile, recite kako ste dobili
13 tu brojku. Kako je ta statistika sačinjena?

14 O: Dakle, to su podaci kao... kao i svi podaci o svim stradalnicima. Oni
15 imaju... dakle, prilikom upisivanja podataka upisuje se njegov status. Ali tu je
16 stvar još jasnija, dakle tu... tu imamo čvrsto stanje, jer čak i ovih 782 osobe
17 bi se opravdano moglo reći da ne pripadaju oružanim snagama Republike Hrvatske,
18 ali ne mogu izrijeckom reći da se radi o civilima. Ali opravdano je sumnjati da
19 se radi o civilima.

20 Naime, o čemu se radi? Pripadnici oružanih snaga Republike Hrvatske bili
21 su evidentirani. A isto tako, oni danas, njihove obitelji ostvaruju statusna
22 prava. Da bi ostvarili ta statusna prava moraju podnijeti niz dokaza i dokumenata
23 da su članovi njihove obitelji bili pripadnici oružanih snaga. I dakle, tu imamo
24
25
26
27
28
29
30

1 čvrst broj. Jer jasna je stvar da bi se, dakle, i članovi obitelji borili za
2 statusna prava, dakle, to je financiranje.

3 Znači, da... da... da kažem: ovih 6.788 osoba, osim što su evidentirani
4 u MORH-u, u Ministarstvu obrane Republike Hrvatske, kao pripadnici oružanih
5 snaga, oni u ovom trenutku, članovi njihovih obitelji ostvaruju prava, odnosno
6 primanja, financijska primanja temeljem učešća članova njihovih obitelji koji su
7 smrtno stradali u oružanim snagama Republike Hrvatske. Znači, ovdje imamo
8 dvostruki... dvostruku potvrdu, dvostruki izvor za status pripadnika oružanih
9 snaga.

10 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolila bih da se ovaj
11 skup dokumenata uvrsti u spis.

12 PREVODITELJICA: Predsjedavajući sudija nije uključio mikrofona.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ovaj se niz dokumenata uvrštava u
14 spis i molim da mu se dodijeli broj. Ispričavam se što nisam ranije uključio
15 mikrofona.

16 TAJNIK: [simultani prijevod] Ovo će biti dokazni broj 297.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

18 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Mogu li ja postaviti pitanje? Kada
19 kažete niz dokumenata, mislite li na ovaj dokument od 14 stranica?

20 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Ispričavam se.

21 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] To je jedno pitanje. Imam i drugo.

22 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Mislila sam na dokument koji počinje
23 sa ERN brojem 0469-3089.

24 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Ono što sam htio da pitam jeste:
25 kako se ovaj dokument odnosi na onaj prethodni o listi sa ekshumiranim i

26

27

28

29

30

1 identificiranim osobama, a koji ima ERN broj... A ne. Tu se pominje broj od
2 3.568 ekshumiranih i identificiranih osoba i onda imamo ovaj zadnji grafički
3 prikaz 12.078 ubijenih osoba. Kako se to dvoje odnosi jedno prema drugome? Da li
4 su ekshumirane osobe dio ovih koji su ubijeni, odnosno kako je izračun izvršen?
5 Kako bi se to razjasnilo.

6 SVJEDOK: Upravo tako. Dakle, 11.296 osoba, odnosno moramo reći 12.078
7 osoba je ukupan broj koji je čvrsto evidentiran kao smrtno stradale osobe. U taj
8 broj od 12.078 osoba uključene su i žrtve koje su ekshumirane iz masovnih i
9 pojedinačnih grobišta, odnosno onaj broj 3.500 i nešto.

10 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala Vam.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] A šta je ovo 2.500? Kaže... kaže, tu
12 u tekstu stoji "oko 2.500".

13 SVJEDOK: Ne znam o čemu se radi? Gdje se taj broj pominje?

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U transkriptu stoji da je svjedok
15 rekao: "A taj broj 12.078, uključuje i žrtve iz masovnih i pojedinačnih
16 grobnica, oko 2.500." I moje pitanje je: šta znači to "2.500"?

17 SVJEDOK: Vjerovatno je došlo do nekakve greške. Ne dvije... ne 2.500,
18 nego se radi o ukupnom broju ekshumiranih. Sada ću Vam reći točan broj, to je
19 tri tisuće... 3.568. Dakle, ne 2.500 nego 3.568.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Moje pitanje je: šta znači tih "oko
21 2.500" na strani 20, red 2 do 5 znači? To je sve. Da li je to nešto što se
22 pojavilo greškom, što ne bi trebalo biti u zapisniku i da li to ipak nešto
23 znači?

24 SVJEDOK: Da. Pa to je evidentno da se radi o grešci. Greška je sigurno.
25 Dakle, ja sumnjam da sam ja rekao 2.500. Jer tu se govori da ima uku...ukupno

26

27

28

29

30

1 12.078 smrtno stradalih osoba, od kojih je iz pojedinačnih i masovnih grobnica
2 ekshumirano.. a ovdje kaže 2.500. Ne 2.500 nego 3.568.

3 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Sada bih zamolila da se pokaže
4 dokument koji nosi ERN broj... Da li je prethodnom dokumentu dodijeljen dokazni
5 broj? Mislim na 0468-3089.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] To je ono što ste Vi nazvali niz
7 dokumenata.

8 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] I izazvala zabunu u tom procesu. U
9 redu. Hvala. Sada bih zamolila da se pokaže dokazni predmet sa brojem 0468-3071.

10 P: Gospodine Grujiću, jeste li našli dokument?

11 O: Da, da.

12 P: Molim Vas da pogledamo stranu 2. Gospodine Grujiću, šta predstavljaju
13 ovi grafički prikazi?

14 O: Ovaj grafički prikaz odnosi se na područje nestalih osoba i iz ovog
15 grafičkog prikaza evidentno je da se u ovom trenutku još u Republici Hrvatskoj
16 kao nestale osobe vodi 1.140 osoba. A sam ovaj grafički prikaz odnosi se na
17 spolnu strukturu nestalih osoba i iz ovog prikaza proizlazi da se kao nestale
18 osobe u Republici Hrvatskoj još uvijek vodi, odnosno da je evidentirano 917
19 osoba muškog spola i 223 osobe ženskog spola.

20 P: Molim sada da pogledamo stranu broj 7. Šta se ilustrira na ovoj
21 stranici?

22 O: Ova stranica prikazuje broj nestalih osoba s obzirom na mjesto
23 njihovog nestanka po županijama, odnosno po administrativnim središtima u
24 Republici Hrvatskoj. Iz ovoga se jasno vidi da je još uvijek najveći broj
25 nestalih osoba na području Vukovarsko-srijemske županije, dakle to je hrvatsko
26 Podunavlje, 504 osobe; na županiji Sisačko-moslavačkoj, 264 osobe; Osječko-
27 baranjskoj, 80 osoba... 88 osoba i tako redom. Dakle, prikazano je... prikazan
28 je broj nestalih osoba po mjestima njihovog nestanka.

29 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Možda je ovo zgodno vrijeme da
30

1 postavim pitanje koje sam htio da pitam i za sve ostale dokumente koji su bili
2 uvršteni. Htio sam da pitam da li, ustvari, imamo podatke o... o mrtvima i svim
3 ovim ostalim ljudima koji su uključeni u brojku od 12.078.

4 SVJEDOK: Koje podatke? Možda... Na koje podatke bih molio... molio bih,
5 ovaj, da mi...

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Recimo podatke o porijeklu. Rekli ste
7 da ima 12.078 ljudi koji su mrtvi. I da li ćemo moći dobiti distribuciju tih
8 12.078 mrtvih ljudi o tome iz kojeg su kraja, iz koje pokrajine, odnosno
9 županije na način na koji je ovo ovdje dato? Znači, da li su ovi koji su nađeni
10 ili koji su ubijeni isto tako razvrstani prema županijama?

11 SVJEDOK: Ne. Oni nisu... oni nisu razvrstani po županijama. Ali postoji
12 nacionalni sa... dakle, ja imam nacionalni sastav o kojem mogu govoriti na
13 temelju podataka koje imam, imam dobnu strukturu i statusnu strukturu tih osoba.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li se ta informacija nalazi u
15 podacima koji su uvršteni u ovaj dokument?

16 SVJEDOK: Pa, ja mislim da dâ, upravo na... na ovaj način o kojem smo
17 govorili sada. U ovim tablicama postoje ti podaci i mislim da su oni sadržani
18 u... kako je gospođa tužiteljica rekla, u nizu dokumenata.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu. Hvala Vam mnogo. A sada da se
20 vratimo na ovaj dokument koji imamo na ekranu, od tih 1.114... 1.140 nestalih
21 ljudi, da li za sve te ljude postoje imena, odnosno da li su oni poznati? Da li
22 Vi znate, drugim riječima, ko su ti ljudi koji su nestali? I inače, kako ste
23 došli do tog broja nestalih?

24 SVJEDOK: Apsolutno da. Dakle, ranije smo govorili o jednom dokumentu, a

25

26

27

28

29

30

1 on je bio... dakle, to je dokument koji smo nazvali "Upitnik za nestale osobe".
2 Svaka ta nestala osoba... za svaku tu nestalu osobu postoji upitnik sa
3 kompletnim podacima o generalijama, podacima o okolnostima, mjestu i vremenu
4 nestanka. Znači, svaka ta nestala osoba ima svoj dosje, ima ime i prezime i iza
5 svake te nestale osobe stoji tražitelj sa svojim imenom i prezimenom i potpisom.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. Ovo me... Vaš odgovor me
7 je zadovoljio.

8 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Imam još jedno pitanje o ovom
9 dokumentu. Molim da pogledamo sljedeću stranu, to je strana 8.

10 P: Gospodine Grujiću, možete li nam reći tokom kojeg perioda su ove
11 osobe nestale?

12 O: Dakle, opet govorimo o aktualnom stanju, a to znači o 1.140
13 evidentiranih nestalih osoba, koje, kako sam rekao, svaka ima svoj dosje. Prema
14 podacima iz tih dosjea, napravili smo ovu statistiku iz koje je jasno da od još
15 uvijek aktualnog broja, to je 1.140 osoba, 1991. godine nestalo je 942 osobe;
16 1992. 113 osoba; 1993. 15; 1994. 3; i 1995. 22 osobe.

17 Možda kad govorim o nestalim osobama, možda nešta sam... možda sam nešto
18 trebao još reći. Ovo je sada aktualni broj nestalih osoba, dakle sadašnje
19 stanje. Ali 1991. godine, broj nestalih osoba bio je 18.000. I oni su na
20 različite načine riješeni. Kao što sam ranije rekao, nestale osobe se mogu
21 pronaći žive i spojiti s obiteljima ili osloboditi iz zatočeništva ili mrtve
22 kroz ekshumaciju. Dakle, to su načini na koje smo rješavali. Ali dakle, sada
23 govorimo o aktualnom broju, ovome koji smo sada rekli, a to je 1.140 osoba što
24 je prikazano na ovome.

25 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Vidim da smo malo prošli vrijeme koje
26
27
28
29
30

1 je predviđeno za pauzu, pa bi možda ovo bilo pogodno vrijeme. A ja sam samo
2 htjela zamoliti da se ovaj dokument uvrsti u spis.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis. Molim da
4 mu se dodijeli broj.

5 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni broj 298.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. I izgleda da jeste pogodno
7 vrijeme za pauzu. Vraćamo se u 10.45h.

8 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim ustanite.

9 ... Početak pauze u 10.18h

10 ... Sjednica nastavljena u 10.46h

11 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

12 Izvolite sjesti.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvolite, gospođu Valabhji.

14 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude. Nastavljamo sa
15 ovim dokumentima. Zamolit ću dokument sa brojem 0469-3055, da taj dokument bude
16 prikazan na ekranu.

17 P: Gospodine Grujiću, da li ste pogledali taj dokument?

18 O: Da.

19 P: Molim Vas da okrenete stranu 2 tog dokumenta. Šta je ovaj dokument,
20 čega se on tiče?

21 O: Ovaj dokument govori o prognanima u Republici Hrvatskoj iz Republike
22 Hrvatske. I iz dokumenta je vidljivo da je ukupno prognano 220.338 osoba, od
23 čega je 105.036 muškaraca i 115.302 žene. Ili u postocima, dakle, 52% su žene a
24 47,7% su muškarci.

25 P: Ta brojka od 220.338, kako se do nje došlo?

26

27

28

29

30

1 O: U Republici Hrvatskoj egzistira Ured za prognanike, koji je svaku
2 takovu osobu registrirao i svaka takova osoba ima svoj karton, odnosno dosje.
3 Znači, iza svake osobe te evi... iza svakog ovog broja stoji ime i prezime sa
4 kompletnim podacima. A inače, ti podaci su i kompatibilni i sa podacima UNHCR-a.

5 P: U tom slučaju molim da okrenemo sljedeću stranicu. Što je prikazano
6 na ovoj stranici? Molim Vas, jednom rečenicom.

7 O: Ovdje je nacionalna struktura pro...prognanih osoba, dakle nacionalna
8 struktura tih 220.000... 220.338 osoba.

9 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolit ću da se ovaj
10 dokument također uvrsti u spis.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava. Molim da mu se
12 dodijeli broj dokaznog predmeta.

13 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 299, časni Sude.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

15 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala. Pogledajmo sada dokument koji
16 nosi ERN broj 0469-3033.

17 P: O čemu se radi u ovome dokumentu?

18 O: U ovom nizu dokumenata razrađuje se problematika zatočenih osoba.
19 Dakle, 7.666 osoba je evidentirano da su se nalazili u zatvorima i logorima na
20 područjima ranije okupirane Republike Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Srbije i
21 Crne Gore.

22 P: Kako je dobivena ta brojka?

23 O: Kao što sam u uvodnom dijelu u izjavi rekao, Uprava za zatočene i
24 nestale vodi službene evidencije o ratnim zatočenicima i svaka... dakle, svaka

25

26

27

28

29

30

1 ta osoba, znači, iza svakog tog broja stoji ime i prezime, okolnosti
2 zarobljavanja i mjesto i vrijeme oslobađanja. I dakle, većina tih ljudi je
3 evidentirana i od strane Međunarodnog komiteta Crvenog križa kao ratni
4 zatočenici.

5 P: O kojem je vremenskom razdoblju riječ?

6 O: Pa, najveći... najveći broj zatočenika je oslobođen do sredine 1992.
7 godine, a zadnji zatočenik je oslobođen 1996. godine.

8 P: Molim da sada okrenemo 5. stranicu tog dokumenta. Što se vidi na ovoj
9 stranici?

10 O: Na ovoj stranici je prikazana nacionalna struktura zatočenika.

11 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolit ću da se ovaj
12 dokument uvrsti u spis.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis. Molim da
14 mu se dodijeli broj dokaznog predmeta.

15 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 300.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dozvolite da postavim dva pitanja
17 vezana za ovaj dokument. Da li se može naći brojka koja pokazuje koliko je od
18 tih ljudi bilo vojnika a koliko civila?

19 SVJEDOK: Da. U tom dokumentu postoji i status zatočenika, gdje se kaže
20 da je evidentirano 2.094 osobe koje spadaju u kategoriju oružanih snaga
21 Republike Hrvatske, a 1.865 osoba su evidentirani kao civili, dok za 3.614 osoba
22 nije utvrđen status. Ali s obzirom, dakle, opet se možemo vratiti na ono što sam
23 rekao da obitelji pripadnika oružanih snaga i oni sami ostvaruju statusna prava,
24 ovih 3.600 /?3.614/ se nisu prijavili za ostvarivanje statusnih prava, pa
25 opravdano možemo reći da ne spadaju u kategoriju pripadnika oružanih snaga.

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Nešto ranije ste, gospodine
2 Grujiću, rekli da je posljednja zatočena osoba bila puštena na slobodu otprilike
3 1995. Da li sam Vas dobro čuo?

4 SVJEDOK: 1996.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] 1996. U razdoblju, dakle, od 1996.,
6 od puštanja posljednjeg zatočenika, zar u tom razdoblju nije bilo moguće
7 utvrditi što su po nacionalnosti ovih 24,5% koji su još uvijek... čija
8 nacionalnost nije još utvrđena?

9 SVJEDOK: Moram reći da u Republici Hrvatskoj je na snazi zakon o zaštiti
10 tajnosti podataka i da podaci koji se odnose na nacionalnost nisu do... dakle,
11 nije dopušteno tražiti takove podatke bez izrazite suglasnosti svake... svake
12 osobe. Dakle, svi oni koji su željeli izraziti svoju nacionalnost, oni su je
13 izrazili u dosadašnjem prikupljanju i obradi informacija.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam.

15 Možete nastaviti, gospođo Valabhji.

16 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Zamolit ću da se na ekran stavi
17 sljedeći dokument, koji nosi broj 0469-3252. Molim Vas da se to malo uveća.
18 Molim da se tekst malo podigne.

19 P: Gospodine Grujiću, recite nam o čemu je riječ u ovome dokumentu.

20 O: Ovaj dokument daje prikaz za mjesto Baćin; koji se odnosi na broj
21 stanovnika i njihovu strukturu 1991. godine., na broj prognanih iz tog mjesta.
22 Dakle, kaže se da je 1991. godine u Baćinu bilo 414 stanovnika, 393 Hrvata, 9
23 nepoznatih i 6 osoba srpske nacionalnosti, dok i 6 ostalih. Od tog broja
24 stanovnika, 286 osoba evidentirano je kao prognanici iz tog mjesta. Nadalje, u
25 Baćinu još uvijek se vodi kao nestalih, dakle evidentirano je 13 nestalih osoba.
26 Nadalje, taj dokument statistički govori da je u Baćinu ekshumirano 58 osoba i

27

28

29

30

1 to iz jedne masovne grobnice i dva pojedinačna grobišta, te da je od tih 58
2 osoba do sada pozitivno identificirano 44 osobe. Dakle, za svaku ovu kategoriju,
3 dokument govori i o nacionalnoj, dobnoj i spolnoj strukturi.

4 P: Da li ste Vi bili prisutni prigodom te ekshumacije?

5 O: Da. Ja sam učestvovao od samog lociranja mjesta masovne grobnice,
6 organizacije pripreme i provođenja same ekshumacije i konačno u pripremi
7 preliminarne i konačne identifikacije svih tih žrtava.

8 P: Da pogledamo onda sljedeću stranicu ovoga dokumenta. Što se vidi na
9 ovoj stranici?

10 O: Na ovoj stranici se govori o mjestu Hrvatska Dubica, koje je u
11 neposrednoj blizini, dakle susjedno mjesto sa Baćinom, i govori se, dakle, da je
12 1991. godine u Hrvatskoj Dubici bilo 2.062 osobe, da ih je prognato 694, da se
13 još uvijek vode nestalih 12, da je ekshumirano 7 osoba, od kojih je pozitivno
14 identificirano 6 osoba. I dakle, radi se o pojedinačnim grobištima. Dakako, u
15 svakoj kategoriji opet se govori o nacionalnom sastavu, dobnom, spolnom.

16 P: Zamolit ću da pogledamo sljedeću stranicu. Recite što tu vidimo?

17 O: Dakle, ponavlja se ista struktura dokumenta. Govori se da je u mjestu
18 Cerovljanima 1991. godine bilo 512 stanovnika, daje se njihov nacionalni sastav.
19 Nadalje, evidentirano je 203 prognane osobe, gdje se daje dobna i spolna
20 struktura. Još uvijek se vodi kao nestalih dvije osobe iz Cerovljana. Nadalje,
21 dokument govori da je u Cerovljanima ekshumirano tri osobe, dakle tri posmrtna
22 ostatka, i koja su pozitivno i identificirana, daje se njihov nacionalni,
23 spolni, dobni status. I radi se o tri pojedinačna grobišta.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ne znam da li smo na istoj stranici.
2 Nama... Kod nas se radi o Škabrnji.

3 SVJEDOK: Cerovljani su kod mene.

4 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, mislim da je došlo do
5 nekakve zbrke sa stranicama.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Možda da ipak kažemo da je problem u
7 tome što se mi ne znamo dobro služiti sa tehnologijom, to je lakše.

8 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Dajte da pogledamo sljedeću stranicu.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Vidite, radilo se o nepoznavanju
10 tehnologije.

11 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Nećemo pregledati sve stranice ovoga
12 dokumenta. Ja ću jednostavno zatražiti samo da mu se dodijeli broj dokaznog
13 predmeta.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim da se dokumentu dodijeli broj
15 dokaznog predmeta.

16 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 301.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] A ne želite da ga uvrstimo u spis?

18 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Ne, ne. Svakako želim da se uvrsti u
19 spis.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U tom slučaju se dokument uvrštava u
21 spis.

22 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

23 P: Gospodine Grujiću, prije nego što ste došli ovamo da date iskaz, da
24 li je od Vas bilo zatraženo da pogledate spiskove žrtava koji su sadržani u
25 optužnici vezanoj za ovaj predmet i da ih usporedite sa onim... onom evidencijom
26 koju Vaš ured ima u vezi sa poginulim, ekshumiranim i nestalim osobama?

27

28

29

30

1 O: Da. Ja sam napravio analizu popisa žrtava iz optužnice i uporedio sa
2 popisima, službenim evidencijama koje se vode u mom uredu. I za svako ovo mjesto
3 postoji, odnosno za... za sve njih postoji analiza idući od imena do imena.
4 Znači i po mjestima i po imenima.

5 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Zamolit ću da se dokument sa brojem
6 0469-3261 sada stavi na ekran.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dok se taj dokument pronalazi i
8 stavlja na ekran, dozvolite da Vas nešto pitam, gospodine Grujiću. Da li ste
9 napravili analizu i u vezi sa zatočenima? Naime, Vama je bilo postavljeno
10 pitanje da li ste napravili analizu vezanu za poginule, ekshumirane i nestale
11 osobe. Ja znam da više nema zatočenih, ali da li ste radili sličnu vrstu analize
12 i za njih?

13 SVJEDOK: Pa, ne na ovaj način kao što se navod... Ovdje sam radio
14 analizu zato što se navode imena žrtava u optužnici. Ali dakako da je moguće
15 napraviti analizu i po zatvorima. Znači, znamo koji su to zatvori bili, koji su
16 logori bili i koji su ljudi bili u kojim logorima. Dakle, to znamo. Ali mislim
17 da takova analiza nije priložena sada ovdje.

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Grujiću.

19 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Zamolit ću da se prikaže dokument sa
20 ERN brojem 0469-3261, kao što sam već zamolila. Ja ovdje imam nekoliko
21 primjeraka, to jest kopija tog dokumenta. Uz pomoć poslužitelja, ovo što je
22 prijevod samog dokumenta, mislim da to, naime, nemamo u elektronskoj verziji,
23 tako da bi bilo neophodno da se to podijeli u papirnatom obliku.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Grujiću, da li prepoznajete taj dokument?

2 O: Da. To je dokument o kojem sam sada govorio. Dakle, to je dokument
3 gdje smo pravili analizu popisa žrtava koja se spominju u optužnici.

4 P: Pogledajmo sada drugu stranicu tog dokumenta. Da li biste nam mogli
5 objasniti kako su uz ovaj spisak vršene anotacije? Što se vidi, dakle, i kako je
6 to izvedeno?

7 O: Da. S lijeve strane gdje stoji prezime ime datum rođenja, to je popis
8 žrtava koji se navode u optužnici. Nadalje, s desne strane, dakle nakon datuma,
9 određen je spol žrtve. Sljedeća rubrika je kategorija, način, odnosno šta se
10 dogodilo sa... sa žrtvom i to, dakle, postoji legenda koja je dodatni dokum...
11 dodatni dokument u ovom dokumentu, gdje se govori, dakle, kad govorimo recimo o
12 prvom imenu, Alavančević Katarina, rođena je 10.11.1910, spol je ženski, ide
13 oznaka, znači, da je identificirana.

14 Sljedeća rubrika su "Okolnosti". Oznaka "MG" znači da je pronađena u
15 masovnoj grobnici koja se zove Skela. Ekshumirana je 13-og... između 13. i
16 25.03.1997. godine. Vodila se kao neidentificirana žrtva pod brojem 124/23B.
17 Identificirana je 18.03.1999. godine.

18 I dakle, tako redom za svaku žrtvu postoji objašnjenje.

19 U slučajevima gdje imamo oznaku "ND", to znači da nema podataka, mi
20 nemamo podatak za osobu iz optužnice. Gdje je oznaka "NES", to znači da se osoba
21 još uvijek vodi kao nestala osoba. Gdje imamo oznaku "ZPO", to znači da je
22 pokrenut zahtjev za potragom za posmrtnim ostacima. Dakle, sukladno humanitarnom
23

24

25

26

27

28

29

30

1 pravu i... i... i proceduri, može se pokrenuti i procedura za potragom posmrtnih
2 ostataka gdje se osoba ne vodi nestalom.

3 P: Ovaj popis koji gledamo, na koju se lokaciju odnosi? Molim Vas, da
4 pogledamo gore na vrhu.

5 O: Na... ovo se odnosi na mjesto Baćin.

6 P: Da pogledamo sada četvrtu stranicu ovog dokumenta. Riječ je o ERN
7 broju 3264, zadnja četiri broja. Imamo, dakle, tri reda masnim slovima. Zamolit
8 ću Vas da na toj stranici kažete o čemu se radi. Zašto su slova masna?

9 O: Tu se radi o osobama koje su... koje su pronađene žive. Dakle, oni su
10 se nalazili na... ranije na popisima nestalih osoba i kroz postupak traženja
11 utvrđeno je da su te osobe žive i za njima je zaključen postupak traženja,
12 dakle, prekinut je postupak traženja.

13 P: Pogledajmo sada sljedeću stranicu. O kojoj se lokaciji radi ovdje, to
14 jest ovaj spisak koje se lokacije tiče?

15 O: Znači... znači analiza je napravljena na istovjetan način kao i za
16 Baćin. Ovdje se radi o mjestu Lipovačka... o Lipovači Drežničkoj. I tu imamo,
17 dakle, sedam... sedam osoba.

18 P: Molim da pogledamo sljedeću stranu. Na koje se mjesto ovo odnosi?

19 O: Analiza odnosi se na mjesto Vukovići. I tu imamo, dakle, inače na
20 popisu 10 osoba. Od toga su dvije osobe identificirane, četiri osobe su
21 evidentirane kao smrtno stradale, jedna je nestala i za tri nemamo podatke.

22 P: Ako sada pogledamo sljedeću stranu, na koje se to područje ili mjesto
23 odnosi ovaj spisak?

24 O: Ovaj popis je rađen, dakle analiza, na identičan način, a odnosi se
25 na mjesto Sab... na mjesto Saborsko. U mjestu Saborskom imamo, dakle, na popisu
26 28 osoba, od toga su 27 identificirane kroz proces identifikacije, a jedna osoba
27 je evidentirana kao smrtno stradala.

28 P: A sada molim sljedeću stranu. Kada pogledamo sljedeću stranu, koje se
29 mjesto tu spominje?

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Prije nego što pređemo na sljedeće
2 mjesto, da vidimo šta se dogodilo sa Saborskim. Jedna osoba je zabilježena kao
3 ubijena. U stvari, jesu li ostali živi?

4 SVJEDOK: Ne. Dakle, svih 28 osoba je ubijeno. Ali od tih 28 osoba, jedna
5 osoba je ranije, prije ekshumacije evidentirana kao smrtno stradala, dakle u
6 onom popisu 12.000 i nešto, dok je 27 osoba, pronađeni su njihova tijela u dvije
7 masovne grobnice u Saborskom i u nizu pojedinačnih grobišta.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam mnogo.

9 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod]

10 P: Da pogledamo sada sljedeću stranu. Na koju se lokaciju ovaj popis
11 odnosi?

12 O: Ovaj popis odnosi se na mjesto Škabrnju. Na popisu se nalazi
13 evidentirano 38 osoba. Svih 38 osoba nalaze se i u evidenciji poginulih, dakle u
14 onoj evidenciji 12.000 i nešto.

15 P: I molim sljedeću stranu.

16 O: Sljedeća... sljedeća stranica odnosi se na mjesto Nadin. Na popisu se
17 nalazi sedam osoba. Svih sedam osoba nalazi se u evidenciji identificiranih
18 osoba, dakle ekshumiranih i identificiranih.

19 P: Sada bih zamolila samo još jednu stranicu. Da, sljedeću stranicu da
20 pogledamo. Šta se pokazuje na ovoj stranici?

21 O: Na ovoj stranici se ponovno vraćamo na mjesto Škabrnju, ali radi se o
22 drugom događaju. I ovdje govorimo da imamo popis od 26 osoba. Svih 26 osoba je
23 identificirano. Svih tih 26 osoba bili su pokopani... pardon, 25 osoba bilo je
24 pokopano u masovnoj grobnici u Škabrnji, koja je ekshumirana između 05. i
25 06.06.1996. godine. Sve osobe s popisa su identificirane.

26

27

28

29

30

1 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolila bih da se ovaj
2 dokument uvrsti u spis.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] I molim da mu se dodijeli dokazni
4 broj.

5 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni broj 302.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

7 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Mogu li ja nešto pitati o ovoj
8 zadnjoj strani koju smo gledali, koja se odnosi na drugi događaj? I tu stoji
9 "18. novembar 1991. do februara 1992.", dok na prvoj strani koja se odnosi na
10 Škabrnju spominju se 18. i 19. novembar 1991. To su zasebne liste, ali se obje
11 odnose na 18. novembar 1991., barem dijelom ili... Da li se može nešto o tome
12 reći?

13 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod]

14 P: Svjedoče, sudac Vam je postavio jedno pitanje vezano za ovaj zadnji
15 popis i vremenski okvir na koji se odnosi u usporedbi sa ovim drugim popisom u
16 Škabrnji, gdje stoji 18. i 19. novembar 1991. Da li tu postoji preklapanje i da
17 li to možete da objasnite?

18 O: Pa, evo ja ću pokušati objasniti. Ovaj prvi popis o kojemu smo
19 govorili o Škabrnji, evidentno je da se radi o žrtvama koje su smrtno stradale
20 18. i 19. studenog. I te žrtve su putem određenih lokalnih pregovora predane
21 njihovim obiteljima... koje... i te žrtve su, dakle... Mi nismo imali tada uvid
22 u okolnosti njihove... njihovog stradavanja, u okolnosti ekshumacije, nego
23 jednostavno imamo samo situaciju da imamo posmrtno ostatke koji su isporučeni

24

25

26

27

28

29

30

1 1991. godine. Pardon. Mogu čak i reći koje godine da... da ne bih pogriješio.
2 Dakle, devedeset... 1992. godine su predani ti... ti posmrtni ostaci i tada
3 imamo situaciju da te osobe evidentiramo kao poginule osobe. Oni jesu obrađeni
4 sudsko-medicinskim metodama i postoje zapisnici o tome.

5 Dok ovaj drugi događaj, mi smo pronašli masovnu grobnicu u Škabrnji i
6 nju smo ekshumirali 05. i 06.06.1996. godine. I tu imamo uvid, dakle, u cijeli
7 proces ekshumacije i obrade posmrtnih ostataka i njihove identifikacije.

8 Jedan dio, dakle, vremenski se preklapaju ta dva razdoblja, zato što je
9 jedan dio tih ljudi prema navodima, dakle prema navodima nekih... nekih
10 svjedoka, smrtno stradao 1991., između studenog 1991. i... i veljače 1992.
11 godine. Ja nemam točan podatak o trenutku stradavanja. Dakle, ja mogu govoriti
12 samo o što... o čemu imam podataka, a podatak je mjesto i vrijeme ekshumacije,
13 gdje imamo sve relevantne podatke.

14 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala Vam.

15 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Zamolila bih da se dokument koji nosi
16 ERN broj 0469-3121 pokaže na ekranima. Može li se malo povećati?

17 P: Gospodine Grujiću, šta predstavlja ovaj dokument i ko ga je sačinio?

18 O: Ovaj dokument sačinio je Krizni stožer Ministarstva zdravstva, Odjel
19 za informiranje i istraživanje. I dakako tu dokumentaciju proslijedio je mom
20 uredu, s obzirom da uređ vodi evidenciju o poginulim osobama i stradalim
21 osobama. Isto, dakle, dokument govori o stradavanju civilnog pučanstva tijekom
22 artiljerijskog napada na Zagreb 2. i 3. svibnja 1991. godine.

23 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Da pogledamo sada stranu 2 ovog
24 dokumenta i to je i na engleskom i B/H/S-u 2. strana.

25 P: Šta je napisano pod naslovima "Oružje" i "Ciljevi"?

26 O: Pod "Oružje" je napisano da je bilo 12 raketa, šest u svakom napadu,
27
28
29
30

1 tipa rakete "Orkan", s kazetnim bojovim punjenjem. Ovo oružje je namijenjeno
2 isključivo ubijanju živih ciljeva bez većih materijalnih razaranja. Oružje je
3 zabranjeno po međunarodnim konvencijama.

4 A "Cilj"? Isključivo civilni ciljevi u središtu grada i okolice. U
5 daljnjem tekstu se navode mjesta, dakle točna mjesta, ulica i kućnog broja gdje
6 su te rakete pale i dan je njihov šematski prikaz na skici grada, odnosno na
7 planu grada Zagreba.

8 P: Hvala Vam.

9 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolila bih da se ovaj
10 dokument uvrsti u spis.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ovaj dokument se uvrštava u spis.
12 Molim da dobije broj dokaznog predmeta.

13 TAJNIK: [simultani prijevod] Broj će biti 303, časni Sude.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

15 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala.

16 Sada bih zamolila /?da se/ dokument koji nosi broj prema pravilu 65ter
17 399 pokaže na ekranima. Molim da se pogleda sljedeća strana i to gornja
18 polovina. U verziji na engleskom jeziku to bi bila treća strana i to vrh strane.

19 P: Gospodine Grujiću, što predstavlja ovaj dokument?

20 O: Ovaj dokument je dokument koji govori o provođenju ekshumacije na
21 području općine Rakovica, a u mjestima Lipovača Drežnička, Irenovac, Drežnik
22 Grad, Lipovac, Jelov Klanac, Oštri Stanovi, Korita Rakovačka. Dakle, nala... o
23 području općine Rakovica gdje je... gdje su provedeni procesi ekshumacija. I to
24 je zapisnik o provođenju same ekshumacije. U samom zapisniku je vidljivo, dakle,
25 da je ekshumacija provedena 12.06.1996. godine, na... temeljem prijedloga odluke

26

27

28

29

30

1 Komisije za zatočene i nestale Vlade Republike Hrvatske, gdje je na ukupno
2 četiri lokacije proveden proces ekshumacije. I iza toga ide zapisnik o
3 provedenim mjerama i radnjama.

4 P: Gdje se nalazi općina Rakovica?

5 O: Ona je, dakle, na području županije karlovačke. Sada ćemo... sada ću
6 Vam dati točne... točne, ovaj, podatke. Ekshumacije koje su provedene, provedene
7 su, dakle, u tim mjestima u kojima sam rekao, a radi se o mjestu, Lipovačka
8 Drežnica. Mjesto je smješteno nedaleko od grada Slunja.

9 P: Da li ste Vi sudjelovali u tim ekshumacijama?

10 O: Bio... dakle, ja sam dolazio. Nisam bio cijelo vrijeme procesa, ali
11 sam obilazio i nadgledao proces. Mislim da se to i vidi iz zapisnika. Dakle,
12 prema našim ustaljenim pravilima, organizirao sam, a što se vidi i iz zapisnika,
13 provođenje tih ekshumacija, išao sam u njihovo nadgledanje, ali nisam bio cijelo
14 vrijeme ekshumacije prisutan.

15 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolila bih da se ovaj
16 dokument uvrsti u spis.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis. Molim da
18 mu se dodijeli broj.

19 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti broj 304, časni Sude.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

21 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Da sada pogledamo dokument koji nosi
22 broj 402 prema pravilu 65ter. Molim da se polako pomakne prema dole. Molim da
23 pogledamo stranu 2.

24 P: Gospodine Grujiću, jeste li upoznati sa sadržajem ovog dokumenta?

25 O: Da. To je... to je isto kao i prethodno zapit... zapisnik sa
26
27
28
29
30

1 provođenja ekshumacije, ali ovaj put se radi o mjestu Škabrnji. Radi se o
2 ekshumaciji masovne grobnice koja je provedena 05. i 06.06.1996. godine. Iz
3 zapisnika je isto vidljivo da sam bio nazočan procesu ekshumacije, te da je
4 cijeli proces započet temeljem inicijative Komisije za zatočene i nestale Vlade
5 Republike Hrvatske, te da je zapisnik sastavio nadležni istražni sud.

6 P: Hvala.

7 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolila bih da se ovaj
8 dokument uvrsti u spis.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis. Molim da
10 mu se dodijeli broj.

11 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti broj 305, časni Sude.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

13 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Sada bih zamolila da se dokument 373
14 prema pravilu 65ter bude prikazan na ekranima. Molim Vas da pogledamo stranu 3
15 ovog dokumenta, a to je strana 3 i na verziji na engleskom i na B/H/S-u. Htjela
16 bih da također pogledamo i stranu 5 na B/H/S-u, a to je 4. strana u verziji na
17 engleskom.

18 P: Gospodine Grujiću, što predstavlja ovaj dokument?

19 O: Ovaj dokument je prva stranica dosjea evidentiranja nestale osobe, o
20 čemu smo ranije govorili. I ovdje je vidljivo da je... da su podaci uzeti za
21 nestalu osobu, Anu Tepić, djevojačko prezime Isaić, kći Nikole i Ane,
22 djevojačkog prezimena Stanisavac; da je rođena 08.03.1925. godine u Hrvatskoj
23 Dubici; da je po narodnosti osoba srpske nacionalnosti; po vjeroispovijesti,
24 pravoslavne vjeroispovijesti i da je stanovala u ulici Buzadžića 68, u Hrvatskoj
25 Dubici, u Sisačko-moslavačkoj županiji.

26 P: Da li je dokument dio onih zapisa, odnosno bilješki koje je vodio Vaš
27 ured?

28
29
30

1 O: Da. To je dosje o nestaloj osobi koji se... koji se nalazio i još
2 uvijek se nalazi u mom uredu. A ova osoba je skinuta s popisa nestalih osoba i
3 stavljena je na popis smrtno stradalih osoba, jer su njeni, ja mislim, posmrtni
4 ostaci pronađeni u Baćinu, u masovnoj grobnici.

5 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolila bih da se ovaj
6 dokument uvrsti u spis.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis. I molim
8 da mu se dodijeli broj.

9 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 306, časni Sude.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

11 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Zamolila bih sada da pogledamo
12 dokument koji nosi broj 374 prema pravilu 65ter. Molim da pogledamo 5. stranu
13 dokumenta i to je 5. strana u verziji na oba jezika. Da se malo spustimo niže
14 prema dnu strane?

15 P: Gospodine Grujiću, što predstavlja ovaj dokument?

16 O: Dakle, to je istovjetan dokument kao i ovaj o kojem smo ranije
17 razgovarali. Znači, radi se o prvoj stranici dosjea za nestalu osobu. Ova osoba,
18 dakle, koliko sam vidio, Ante Mucavac, živio je, dakle mjesto... rođen je u
19 Hrvatskoj Dubici u Sisačko-moslavačkoj županiji, po narodnosti Hrvat, po
20 vjeroispovijesti je rimo-katolik i stanovao je u Hrvatskoj Dubici, u ulici Đure
21 Trninovića 29.

22 P: Da pogledamo sada stranu 6 na B/H/S-u, a to je također i strana 6 u
23 verziji na engleskom. Molim Vas da naglas pročitate informacije pod točkom 4,
24 djelo koji govori "Informacije o otmicama, nestancima i zarobljavanjima".

25 PREVODITELJICA: Prevodilac se ispričava, ne vidi original.

26 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Molim da se spustimo niže. To su
27 informacije pod točkom 5 dijela koji govori o "Informacijama o otmicama,
28 nestancima i zarobljavanjima". Molim da to naglas pročitate.

29
30

1 O: Znači, u dosjeu o nestaloj osobi imao odio koji se odnosi na mjesto i
2 okolnostima zarobljavanja nestale, odnosno tražene osobe. U tom odjeljku,
3 podnositelj zahtjeva za traženje nestale osobe dao je sljedeće podatke: da je
4 osoba nestala u 10. mjesecu 1991. godine, oko mjesec dana nakon okupiranja.
5 Piše: "Nakon pada Hrvatske Dubice." U zagradi piše da je pad Dubice, odnosno...
6 bio 14.09.1991. godine. Osoba je odvedena iz kuće sa adrese Đure Trninovića broj
7 29 u Hrvatskoj Dubici, iz općine Hrvatska Kostajnica, iz županije Sisačko-
8 moslavačke. Okolnosti pod kojima je osoba prisilno odvedena-nestala i
9 zarobljena, piše: "Nakon pada Dubice, Hrvate koji su ostali skupili su u
10 tamošnji vatrogasni dom i od tada im se gubi svaki trag." Nadalje, u pitanju "je
11 li bilo i drugih osoba koje u prisilno odvedene-nestale zajedno s traženom
12 osobom?" stoji odgovor "da".

13 P: Hvala Vam.

14 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, molim Vas da se ovaj
15 dokument uvrsti u spis.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis. Molim da
17 dobije broj.

18 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni broj 307, časni Sude.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

20 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Molim sada da pogledamo broj 376
21 prema pravilu 65ter i to stranu 5 ovog dokumenta. Strana 5 je i na engleskom i
22 na B/H/S-u.

23 P: Gospodine Grujiću, molim Vas da nam ukratko kažete o čemu se radi u
24 ovom dokumentu.

25 O: To je prva stranica dosjea zahtjeva za traženje nestale osobe. I iz
26 njega je vidljivi...vidljivo da je popunjen 1994. godine, da je tražena osoba
27 Marija Đukić.

28
29
30

1 P: Koje je godine rođena ta nestala osoba?

2 O: Datum rođenja nestale osobe je 17.04.1923. godine.

3 P: Gdje je živjela u vrijeme kad... njenog nestanka?

4 O: Mjesto... mjesto nestanka... mjesto rođenja je Hrvatska

5 Dubi...Dubica. Adresa prebivališta je bila Maršala Tita broj 4, u Hrvatskoj

6 Dubici.

7 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, molim da se ovaj dokument
8 uvrsti u spis.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis i molim
10 da mu se dodijeli broj.

11 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti broj 308, časni Sude.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

13 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Molim Vas da pogledamo dokument 377
14 prema pravilu 65ter i to strana 5 na B/H/S-u, a to je 7. strana u verziji na
15 engleskom jeziku. Molim da se malo pomakne prema dole. Hvala.

16 P: Gospodine Grujiću, možete li nam ukratko reći o čemu se radi u ovom
17 dokumentu?

18 O: Kao i u ranijim dokumentima, ovdje se radi o prvoj stranici dosjea za
19 traženje nestalih osoba. Evidentno je da se radi o Andriji Likiću, koji je rođen
20 26.11.1908. godine u Cerovljanima; da je živio u mjestu Cerovljanima broj 29 u
21 trenutku nestanka.

22 P: Molim Vas da nam kažete njegovo ime, da se pokaže. Molim da se to
23 vidi i na ekranima.

24 O: Andrija Likić.

25 P: Hvala.

26 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, molim da se ovaj dokument
27 uvrsti u spis.

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis i molim
2 da mu se dodijeli broj.

3 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti broj 309, časni Sude.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

5 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Da sada pogledamo dokument 379 prema
6 pravilu 65ter. Molim da pogledamo stranu 5 verzije na B/H/S-u, odnosno 6 na
7 engleskom jeziku. Molim da se pomakne dokument prema dole. Hvala.

8 P: Na koga se odnosi ovaj dokument i koje godine je rođena ta osoba?

9 O: Ovo je isto prva stranica dokumenta za traženje nestalih osoba,
10 dosjea za traženje nestalih osoba. Radi se o osobi Ćorić Mari, koja živjela u
11 ulici kućnog broja Predore 194, u mjestu Dubici, općina i grad Kostajnica, u
12 županiji Sisačko-moslavačkoj. A molio bih da mi se vrati prvi podatak da ne bih
13 pogriješio, da... Navedena je rođena 27.10.1939. godine.

14 P: Hvala.

15 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Zamolila bih da se ovaj dokument
16 uvrsti u spis.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis. Molim da
18 mu se dodijeli broj.

19 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni broj 310, časni Sude.

20 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Zamolit ću da pogledamo broj
21 dokumenta prema pravilu 65ter 383. Molim da sada pogledamo stranicu 5 u verziji
22 na B/H/S-u. To je u verziji na engleskom na 7. stranici. Zamolit ću da se uveća
23 slika. Malo spustite dnu stranice. Hvala. Tako. Malo više, molim, samo.

24 P: Gospodine Grujiću, zamolit ću Vas da nam ukratko kažete o čemu se
25 radi ovdje?

26

27

28

29

30

1 O: Radi se o prvoj stranici upitnika za traženje nestalih osoba, dosjea
2 za traženje nestalih osoba. Tražena osoba je Antolović Marija, rođena
3 01.01.1922. godine, koja je stanovala Cerovljanima Donjim, broj 110, Cerovljani
4 Donji, općina Hrvatska Dubica.

5 P: Hvala.

6 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolit ću da ovaj
7 dokument bude uvršten u spis.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Uvrštava se u spis. Molim da mu se
9 dodijeli broj dokaznog predmeta.

10 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 311, časni Sude.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

12 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Da pogledamo sada dokument 358 prema
13 pravilu 65ter. Zamolit ću da pronađemo 6. stranicu, u obadvije verzije je na
14 istoj stranici. Molim da se spusti prema sredini stranice. Hvala.

15 P: Gospodine Grujiću, ukratko, što je ovo?

16 O: Dakle, opet se radi o prvoj stranici upitnika za traženje nestalih
17 osoba. Osoba koja se tražila prema tom upitniku je Vularević Soka, rođena
18 15.05.1915. godine. Mjesto rođenja bila je Bosanska Dubica.

19 P: Hvala, gospodine.

20 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Molim da se i ovaj dokument uvrsti u
21 spis.

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis. Molim da
23 mu se dodijeli broj dokaznog predmeta.

24 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 312, časni Sude.

25 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala. Sada ću zamoliti da pogledamo
26
27
28
29
30

1 dokument 382 prema listi 65ter. Odmah da pogledamo 5. stranicu verzije na B/H/S-
2 u. To je na 6. stranici u prevodu na engleski. Molim sredinu stranice. Tako.
3 Hvala.

4 P: Gospodine Grujiću, recite o čemu se ovdje radi?

5 O: I ovdje se radi o prvoj stranici upitnika za traženje nestalih osoba.
6 Radi se o traženoj osobi Lončar Kati, rođenoj 01.01.1906. godine, koja je
7 stanovala u Cerovljanima, u općini Hrvatska Kostajnica.

8 P: Hvala.

9 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Molim da se dokument uvrsti u spis i
10 da mu se dodijeli broj.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument je uvršten u spis. Molim da
12 mu se dodijeli broj dokaznog predmeta.

13 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 313, časni Sude.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Da li ćemo na isti način proći
15 kroz svaki dokument?

16 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, imamo još samo nekoliko
17 dokumenata.

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ja se izvinjavam. Da li je neophodno
19 da ponavljam?

20 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Ne, časni Sude.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ne, ne, pitam zbog zapisnika. Izgleda
22 da je moje pitanje ušlo u zapisnik. Dakle, ja samo u svakom slučaju pitam:
23 hoćemo li sad prolaziti kroz njih jednog po jednog?

24 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Zapravo, da.

25 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

26 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Još imamo 5 minuta. Zamolit ću da
27 pređemo na poluzatvorenu sjednicu.

28 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim da se to uradi.

29

30

1 [Poluzatvorena sjednica]
2 (redigirano)
3 (redigirano)
4 (redigirano)
5 (redigirano)
6 (redigirano)
7 (redigirano)
8 (redigirano)
9 (redigirano)
10 (redigirano)
11 (redigirano)
12 (redigirano)
13 (redigirano)
14 (redigirano)
15 (redigirano)
16 (redigirano)
17 (redigirano)
18 (redigirano)
19 (redigirano)
20 (redigirano)
21 (redigirano)
22 (redigirano)
23 (redigirano)
24 (redigirano)
25 (redigirano)
26 (redigirano)
27 (redigirano)
28 (redigirano)
29 (redigirano)
30 (redigirano)

ponedjeljak, 10.04.2006.

Predmet br. IT-95-11-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Strane 3490-3493 redigirane. Poluzatvorena sjednica.

1 (redigirano)

2 (redigirano)

3 (redigirano)

4 [Otvorena sjednica]

5 TAJNIK: [simultani prijevod] Sad smo na javnoj sjednici.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Prije nego što nastavimo, zamolio bih
7 da se na monitorima pokaže ponovo ovaj dokument pod brojem 303. Imam jedno
8 pitanje vezano za to.

9 Možda bismo mogli pogledati ovu zadnju stranicu koju smo pogledali u tom
10 dokumentu. Ne znam da li je to strana 8. Da vidimo. Ne, to je na strani broj 2.
11 U dnu te strane vidi se da stoji odjeljak 2 i stoji "Žrtve" i nema broja. Da li
12 išta znači to što nema broja? Znači, na dnu stranice 2.

13 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Mislim da se dokument nastavlja i
14 vjerojatno je preostali dio na sljedećoj strani.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da, doista tako izgleda. Hvala. Nismo
16 pogledali treću stranicu. Hvala Vam.

17 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] I kao zadnji dio glavnog ispitivanja,
18 htjela bih da se pokaže nekoliko isječaka iz jednog video-snimka. Prvi isječak
19 je malo duži. Mislim da traje otprilike 12 minuta. Zanima me da li se može... da
20 li se ovaj isječak može pokazati samo u ovoj veličini?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 [Tužiteljstvo se savjetuje]

2 [Gleda se videosnimka]

3 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Molim da stanete. Zaboravila sam
4 spomenuti o čemu se radi u ovom video-snimku. To je video-snimak koji se odnosi
5 na određene ekshumacije. Nakon što se pokaže prvi isječak, ja ću postaviti
6 svjedoku nekoliko pitanja o tome.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. Možete nastaviti.

8 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Počet ćemo od početka.

9 [Gleda se videosnimka]

10 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod]

11 P: Gospodine Grujiću, da li prepoznajete ovaj video-isječak?

12 O: Da. Radi se o dokumentarnom filmu koji je, dakle, obrađivao mjesto
13 Baćin, a između ostalog se veliki dio tog filma odnosi na sam proces ekshumacije
14 i identifikacije pronađenih žrtava.

15 P: Je li to točno, taj snimak? Da li je taj isječak točan?

16 O: Da. Ovo je... ovo je točno, što smo sve vidjeli do sada na filmu je
17 točno.

18 P: Jeste li imali priliku da vidite kompletan snimak tokom priprema za
19 svjedočenje prošli mjesec?

20 O: Da, da.

21 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Sada bih htjela da se prikažu
22 preostali isječci. Oni su znatno kraći.

23 [Gleda se videosnimka]

24 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] I molim sada i završni snimak koji će
25 biti puni kraći, puno, puno kraći.

26 [Gleda se videosnimka]

27 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod]

28

29

30

1 P: Gospodine Grujiću, u ovom trećem, zadnjem snimku, o kojem se mjestu
2 radilo?

3 O: Radilo se... Udaljenost mjesta koje je označeno i koje smo vidjeli je
4 nekih desetak metara od masovne grobnice, dakle od mjesta gdje je pronađena
5 masovna grobnica. I nalazi se uz rub ceste.

6 P: Hvala.

7 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolit ću da ova
8 videosnimka bude uvrštena u spis? Ja imam naravno i primjerke prevoda na
9 engleski.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Snimka se uvrštava u spis. Zamolit ću
11 da se dodijeli broj dokaznog predmeta. Međutim, da li ste Vi dobili odgovor na
12 Vaše pitanje kako se zove to mjesto? Gospodin Grujić je govorio o udaljenosti od
13 označenog mjesta, da je to 10 kilometara. Nisam siguran šta se misli pod
14 "označeno mjesto".

15 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Mislim da je on to spomenuo na samom
16 početku u prvom... uz prvu videosnimku.

17 P: Dakle, recite kako se zove ovo područje, gospodine Grujiću? I drugo,
18 gdje je pronađena ta masovna grobnica?

19 O: Ovaj snimak je napravljen i ovaj posljednji kadar je napravljen na
20 ulazu u selo Baćin. I samo mjesto koje se vidjelo obilježeno policijskim
21 trakama, gdje su se nalazile koncentracije čahura, nalazi se 10 metara od
22 masovne grobnice, ne kilometara, 10 metara od masovne grobnice uz rub ceste.
23 Znači, radi se o mjestu Baćin, o mjestu gdje pronađena masovna grobnica u Baćinu
24 i od masovne grobnice 10 metara su oznake pronađenih čahura.

25 P: Hvala.

26 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Sada nam je sve jasno. U prevodu je
27 ranije pisalo 10 kilometara.

28

29

30

1 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 318, časni Sude.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

3 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Također imamo i nekoliko primjeraka
4 tih video snimaka na DVD-ima. Uz pomoć poslužitelja zamolit ću da se to
5 podijeli. Kompaktni disk koji se sada pod... raspodjeljuje i prevod na engleski
6 koji će ići uz to pokriva cijelu videosnimku u koju su uključena ova tri izvatka
7 koja smo pogledali. Dakle, izvatci su dio videosnimke koja sama po sebi traje 43
8 minuta.

9 Zamolit ću poslužitelja da se podijeli i prijevod na engleski. Hvala.

10 Samo još jedna završna stvar, časni Sude. Zapisnici iskaza ovog svjedoka
11 su već uvršteni u ovom predmetu odlukom od 13. siječnja 2006. Međutim trebalo bi
12 im još dodijeliti i brojeve dokaznih predmeta. ERN oznaka transkripta od 3.
13 ožujka je 0504-5454, a ERN zapisnika od 4. ožujka je 0504-5500. Zamolit ću da se
14 tim dokumentima dodijeli broj dokaznog predmeta.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim da se to učini i da ih se
16 uvrsti u spis.

17 TAJNIK: [simultani prijevod] Dokazni predmet 0504-5454 dobit će broj
18 dokaznog predmeta 319, časni Sude; a dokazni predmet 0504-5500 će dobiti broj
19 320.

20 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala. Ja nemam više ništa.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li smo uvrstili kompaktdiskove u
22 spis?

23 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Mislim da je to bio dokazni predmet
24 318.

25 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Vi kažete da se na tom kompaktdisku
26 nalazi cijeli... sva tri izvatka.

27

28

29

30

1 P: Gospodine Grujiću, ja sam branilac optuženog Milana Martića. Sada
2 počinje faza Vašeg ispitivanja u svojstvu eksperta koja se zove unakrsno
3 ispitivanje. Mislim da Vam je to poznato. Molio bih da u razgovoru koji budemo
4 vodili između pitanja i odgovora pravimo pauze kako bi prevodilačka služba mogla
5 sve na vreme prevesti. Hvala Vam.

6 U Vašim ličnim podacima Vi ste naveli da ste se u Ministarstvo
7 unutrašnjih poslova Hrvatske zaposlili 1972. godine; je l' tako?

8 O: Tako je.

9 P: Takođe ste naveli da ste 1980. otišli na vanredno školovanje na
10 Fakultetu prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu i da ste tamo stekli diplomu
11 na višoj školi za cestovni promet; je l' tako?

12 O: Tako je.

13 P: U Vašim podacima takođe postoji podatak da ste nakon toga upućeni na
14 jednogodišnje specijalno školovanje u okviru policijske akademije, gde ste
15 stekli iskustvo i kvalifikacije za rad na poslovima visoke stručne spreme u
16 segmentu državne sigurnosti, te da ste dobili zvanje mlađeg inspektora; je l' to
17 tačno?

18 O: Tako je.

19 P: Od 1984. do 1992. radili ste u segmentu Državne sigurnosti
20 Ministarstva unutrašnjih poslova na poslova vezanim uz terorizam; je l' tako?

21 O: Tako je.

22 P: Naveli ste u Vašim ličnim podacima da ste u tom razdoblju završili
23 obuku za antiterorističku delatnost, a da ste potom na Fakultetu
24 kriminalističkih znanosti diplomirali i stekli zvanje diplomiranog kriminaliste.
25 Je l' tačno ovo što piše u Vašim podacima?

26 O: U potpunosti ne tako kao ste Vi pročitali, nego je navedeno da sam
27 završio antiterorističku obuku, specijalističku, i da sam do te godine stekao
28 status apsolvanta na Fakultetu za kriminalističke znanosti, do 1990. godine.

29 P: Hvala Vam. Možete li nam reći kada ste stekli zvanje diplomiranog
30 kriminaliste i unapređenje u čin... čin inspektora prve klase?

1 O: U čin inspektora prve klase? Ne mogu točno reći koja je to godina
2 bila, ali mislim da je to bila devedeset i... dakle, 1998. Dakle, 1998. godine
3 sam promaknut u čin inspektora prve klase.

4 P: Prema podacima koji stoje uz Vaš profesionalni rad, navodi se da ste
5 1990. godine postavljeni na mesto samostalnog inspektora i rukovoditelja ratne
6 ispostave Službe za zaštitu ustavnog poretka u Osijeku. Kada je to bilo u 1990.
7 godini?

8 O: Ne mogu točno reći, dakle, ne mogu točno reći koji je to datum bio,
9 ali to je bilo u prvoj, dakle, u prvoj polovici te godine. I mislim da između...
10 između trećeg i petog mjeseca, koliko me sjećanje služi.

11 P: Da li sam Vas dobro razumeo da se radi o 1990. godini?

12 O: Tako je.

13 P: Da li je tačan podatak da je te 1990. godine postojala ratna
14 ispostava Službe za zaštitu ustavnog poretka u Osijeku?

15 O: Malo je... malo je... malo je stvar složenija. Prema... prema
16 ondašnjoj organizaciji koja je postojala, bile su određene... određena područja
17 koja su pokrivala određene ratne ispostave, u slučaju da se takove ratne
18 ispostave moraju aktivirati. Dakle, te godine sam ja dobio u mandat da sam
19 rukovoditelj takove ratne ispostave koja još uvijek nije bila aktivirana, ali je
20 ona formalno postavljena, ustrojbeno, što je i normalno.

21 P: Možete li nam reći do kada ste bili rukovoditelj te ratne ispostave
22 Službe za zaštitu ustavnog poretka u Osijeku?

23 O: Do 1992. godine, do 01.04.

24 P: Da li sam u pravu ako podatke iz Vašeg profesionalnog rada da ste
25 1992. godine prešli u Sigurnosno-informativnu službu vezujem za taj 01.04.
26 Jeste, dakle, 01.04.1992. godine prešli u Sigurnosno-informativnu službu?

27 O: Tako je.

28

29

30

1 P: Možete li nam reći kom organu, odnosno ministarstvu je pripadala
2 Sigurnosno-informativna služba?

3 O: Mislim da je to isto tamo navedeno. Ne mislim, nego siguran sam.
4 Dakle, iz Ministarstva unutarnjih poslova, 01.04.1992. godine, odlukom tadašnjih
5 ministara prešao sam na rad u Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, u čijem
6 sklopu se nalazi i naznačena... naznačena služba, koja se tada tako zvala.

7 P: Da li je tačan podatak da ste Vi iz Ministarstva unutrašnjih poslova
8 prešli u Ministarstvo odbrane u Sigurnosno-informativnu službu na osnovu ili,
9 kako ovde piše, temeljem dogovora ministra odbrane i ministra unutrašnjih
10 poslova?

11 O: Tako je. Da u dvije riječi kažem o čemu se radi. Naime, s obzirom na
12 nedostatak kadrova iz te struke, postignut je dogovor na razini ministara da se
13 određen broj kadrova iz Ministarstva unutarnjih poslova stavi na raspolaganje
14 Ministarstvu obrane.

15 P: Hvala Vam lepo. Kada govorite o prelasku u Sigurnosno-informativnu
16 službu pri Ministarstvu odbrane ili u Ministarstvo odbrane, kažete da ste po tom
17 prelasku radili kao instruktor za područje istočne Slavonije i da ste prelaskom
18 iz policije u vojsku prevedeni u čin bojnika. Je l' to tako bilo?

19 O: Tako je. Dakle, postoji pravilnik prema kojem se činovi iz policije
20 mogu prevesti u vojne činove i obrnuto i upravo temeljem tog pravilnika sa
21 zvanja koje sam se obnašao u policiji preveden sam u zvanje bojnika.

22 P: U Vašim podacima koji se odnose na Vaš profesionalni rad, stoji
23 navedeno da Vas je Vlada Republike Hrvatske, odlukom iz 1993. godine, imenovala
24 za predsednika Komisije za zatočene i nestale Vlade Republike Hrvatske. Da li je
25 to tačno?

26

27

28

29

30

1 O: Upravo tako. Točno je.

2 P: Da li ste pre ovog imenovanja za predsednika komisije u 1993.
3 obavljali još neku sličnu funkciju u sličnom organu u periodu od 1991. do 1993?

4 O: Ne. Ali 1993. godine, ako na to mislite, sam bio imenovan i u
5 Komisiju za ratne zločine Republike Hrvatske. Ali to je nakon što sam postavljen
6 na funkciju predsjednika Komisije za zatočene i nestale.

7 P: Naveli ste da ste na ovoj funkciji predsjednika Komisije za zatočene i
8 nestale ostali sve do hiljadu... sve do 2000. godine, a da ste nakon osnivanja
9 Ureda za zatočene i nestale Vlade Republike Hrvatske, 2000. imenovani na dužnost
10 predstojnika ureda, tog ureda. Je li to tako bilo?

11 O: Tako je.

12 P: Takođe ste objasnili da je nakon ukidanja ovog Ureda za zatočene i
13 nestale u siječnju 2004. došlo do Vašeg imenovanja za pomoćnika ministra, a
14 potom rešenjem Vlade Republike Hrvatske iz kolovoza 2005., za predsjednika
15 Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za zatočene i nestale. To su, dakle,
16 funkcije koje ste obavljali; jesam li u pravu?

17 O: Tako je. I koje sada obavljam.

18 P: Kada ste malopre pomenuli da ste bili član Komisije za ratne zločine,
19 pretpostavljam da ste mislili na ovu odluku Vlade Republike Hrvatske iz 1994.
20 koja Vas je imenovala na to mesto, za člana te komisije?

21 O: Tako je.

22 P: U Vašim podacima koji se odnose na profesionalni rad postoji i navod
23 da ste odlukom predsjednika Republike Hrvatske, 1996. godine unapređeni u čin
24 pukovnika. To je tačan podatak, pretpostavljam?

25 O: Tako je.

26 P: Kao predsjednik Komisije Vlade Republike Hrvatske za zatočene i
27
28
29
30

1 nestale, a to ste bili od 1993. godine, Vi ste pretpostavljam nasledili rad dve
2 prethodne komisije, Komisije za postupanje sa osobama zarobljenim u oružanim
3 sukobima i Komisije za traženje osoba nestalih u ratnim delovanjima u Republici
4 Hrvatskoj. Da li je to tačno?

5 O: Tako je. Dakle, objedinjene su dvije komisije i osnovana je Komisija
6 za zatočene i nestale pri Vladi.

7 P: Dakle, da li se može reći da ste od 1990. godine, kada ste
8 postavljeni na mesto samostalnog inspektora u Ministarstvu unutrašnjih poslova
9 Hrvatske, i potom od 1992. godine, kada ste prešli u Ministarstvo odbrane u
10 Sigurnosno-informativnu službu, Vi sve vreme od tada do danas bili na ovim
11 funkcijama koje ste nam opisali kao poverenik, službenik Vlade Republike
12 Hrvatske i odgovarajućih ministarstva?

13 O: Pa, ne znam kako je to definirano pitanje. Ali činjenica je, a ja sam
14 to i priložio kao dokumente u svojoj izjavi, sva imenovanja, gdje su točni
15 datumi tih imenovanja, i... Znači od 1993. godine, ta imenovanja je davala Vlada
16 Republike Hrvatske i ja sam od tada, dakle, dužnosnik vlade Republike Hrvatske.
17 A do tada, kao što ste rekli, od devedeset... Dakle, do 1992. godine radio sam
18 kao pripadnik Ministarstva unutarnjih poslova na različitim poslovima, sukladno
19 tadašnjoj spremi i postojećim pravilnicima o rangiranju radnih mjesta. 1992.
20 godine, preveden sam u čin bojnika, sukladno Pravilniku o prevođenju i stručnoj
21 spremi koja je za to bila potrebna, i do 1993. godine radio sam poslove u
22 Ministarstvu obrane. A 01.03., odnosno 01.05. počeo sam sa poslovima vezanim uz
23 zatočene i nestale, dakle, od tada sam vladin dužnosnik.

24 P: Da li je Vama kao vladinom dužnosniku, Vlade Republike Hrvatske u tom
25 periodu, poznato da pred ovim Međunarodnim tribunalom postoji optužnica protiv
26 optuženih Ivana Čermaka, Mladena Markača i gospodina Gotovine, kojom se
27 rukovodstvo Republike Hrvatske tereti za sudelovanje u udruženom zločinačkom

28
29
30

1 poduhvatu koji je pokrenut operacijom "Oluja" 04.08.1995. godine i čiji je
2 zajednički cilj, po navodima optužnice, prisilno i trajno uklanjanje srpskog
3 stanovništva iz regiona Krajine, vršenjem zločina koji su u optužnici navedeni.
4 Da li Vi znate za taj podatak?

5 O: Dakle, ja službeni podatak o tome nemam. A u onom trenutku, ako će
6 prema meni ići kakav upit vezano uz djelokrug mog rada, dakako da ću ja tada
7 moći i dati odgovor. Što se pak tiče kvalifikacija u optužnici, u to čak ne mogu
8 ulaziti, jer za nju znam iz medija, a dakle, nemam... niti sam je dobio, niti
9 sam imao poseban interes da je dobijem, jer se ništa iz nje zasada ne odnosi na
10 djelokrug rada koji obavljam.

11 A što se pak tiče Vašeg pitanja da je rukovodstvo Republike Hrvatske
12 optuženo, vjerovatno je, dakle, u toj optužnici izrijeckom rečeno koji je to dio
13 rukovodstva, a što znači da ne može implicirati na mene.

14 G. MILOVANČEVIĆ: Molio bih poslužitelja da primerak optužnice o kojoj
15 govorim dostavi kako časnom Sudu tako i ekspertu i tužiocu. Napred su primerci
16 na srpsko-hrvatskom, bosanskom, B/H/S-u, a iza su primerci na engleskom.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, Vaša
18 koleginica je ustala.

19 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Ja se pitam o relevantnosti ovog...
20 ove linije ispitivanja.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ja bih želio dati komentar, a mislim
22 da sam već to jedanput i učinio. Gospodine Milovančeviću, ako Vaš kolega ustane,
23 onda bi Vi trebali da sjednete. Takva su moja saznanja o sudskoj etiketi ovdje.
24 Nije mi jasno za ovdje, ali... situaciju ovdje, ali tako je u mojoj zemlji.
25 Znači, ne možete oboje stajati u isto vrijeme.

26

27

28

29

30

1 Gospodine Milovančeviću, ako Vi imate prigovor, i ako Vaš kolega s druge
2 strane pita koja je relevantnost, jer Vi govorite o optužbi protiv hrvatskih
3 vođa, a ne o ovoj sadašnjoj optužnici... optužbi. Imate li kakav odgovor?

4 G. MILOVANČEVIĆ: Da, časni Sude. Ja u ovome trenutku proveravam
5 krebilidit... kredibilitet i nepristrasnost i objektivnost eksperta. To ću
6 učiniti na taj način što ću ukazati na njegovu poziciju koja je vezana za druge
7 postupke u ovome... pred ovim Tribunalom, što apsolutno ukazuje na, najmanje
8 rečeno na sukob interesa, klasičan, a što može da dovede u pitanje poziciju
9 optuže... svedoka, oprostite, eksperta kao jednog nepristrasnog objektivnog
10 stručnjaka koji treba da nam dâ podatke o kojima treba da se izjasni. Pa, ako mi
11 časni Sud dozvoli, ja ću upravo i ukazati zbog čega smatram bitnim predočavanje
12 ove optužnice.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ako prihvatimo... Mislim da ovaj
14 svjedok nije porekao da je svjedočio u drugim postupcima, ali ovo što ste rekli,
15 u redu.

16 Izvolite, gospođo Valabhji.

17 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Ja bih samo željela da dodam da je
18 svjedok već rekao da on ne zna ništa o tome. I to se nalazi u transkriptu. To je
19 sve.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] A šta je sa Vašim prigovorom? Da li
21 ostajete pri njemu ili ne?

22 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Da. Prigovor ostaje. Ja samo želim da
23 dodam još ovo što sam upravo rekla.

24 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Imat... Nemate nikakav odgovor na ono
25 što je rekao gospodin Milovančević u odgovor, već samo ovaj komentar?

26

27

28

29

30

1 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Da, tačno je.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Pošto nema odgovora, koliko
3 još uvijek ne vidim relevantnost u svemu tome, Vi govorite o nekakvom traženju
4 kredibiliteta, o verifikaciji kredibiliteta, ja se nadam da će se to i pojaviti
5 kako budete nastavili. Izvolite nastaviti.

6 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.

7 Prema paragrafu 10 ove izmenjene optužnice koja se nalazi pred Vama,
8 časni Sude, a koja se nalazi i pred ekspertom, cilj operacije "Oluja", koju
9 Tužilaštvo... po navodima Tužilaštva, sprovode hrvatske snage i učesnici
10 udruženog zločinačkog poduhvata jeste prisilno proterivanje svog nesrpsk... svog
11 srpskog stanovništva sa teritorije Krajine. Tu postoji detaljan opis. Ja ga mogu
12 pročitati, ali ne bih želeo da trošim vreme časnom Sudu. Ali ono što je za mene
13 bitno to je da u paragrafu 12 stoji da su mnoge osobe učestvovala u ovome
14 udruženom zločinačkom poduhvatu zajedno sa optuženima Čermakom i Mladenom
15 Markačom i da te osobe uključuju: gospodina Franju Tuđmana, predsednika
16 Republike Hrvatske; gospodina Gojka Šuška, ministra odbrane Republike Hrvatske;
17 gospodina Janka Bobetka, šefa Glavnog štaba hrvatske armije od sredine jula
18 1995; Zvonimira Červenka, načelnika štaba hrvatske armije za vreme operacije
19 "Oluja"; Antu Gotovinu, višeg oficira Hrvatske; zatim različite oficire,
20 zvaničnike, članove hrvatske mlad... Vlade i političkih struktura na svim
21 nivoima, uključujući i opštinske vlade i lokalne organizacije; zatim, različite
22 lidere i članove HDZ-a; različite funkcionere i članove oružanih snaga Republike

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Hrvatske, uključujući i hrvatsku armiju, hrvatsko vazduhoplovstvo, specijalnu
2 policiju, civilnu policiju i druge bezbednosne i inteli... i obaveštajne službe
3 Republike Hrvatske, kao i druge osobe znane i neznane.

4 P: S obzirom na ovakvu optužnicu koju je ovo Tužilaštvo, koje zastupa i
5 ovaj slučaj, podiglo protiv navedenih optuženih, obuhvatajući i ljude iz
6 najvišeg *establišmenta* Republike Hrvatske, ja pitam prisutnog eksperta da li je
7 on periodu na koji se odnosi ova optužnica bio član sigurnosno-obaveštajnih
8 službi i na ovim funkcijama koje nam je malopre predočio. Da li je bio ili ne?

9 O: Ne. Dakle, moram reći da nisam... Moram pojasniti poziciju. Dakle, u
10 trenutku kada Vlada imenuje nekoga dužnosnikom, tada taj dužnosnik obavlja
11 civilni posao. Ali ja sam si ostavio za pravo i ostavit ću si za pravo da se
12 nazivam svojim činom, dakle, što je po standardima svih zapadnih zemalja moguće,
13 dakle da se osobe koje se nalaze na... imaju status svog posla u miro... u
14 mirovanju, odnosno, kada rade neki drugi posao. Samo zbog toga je išao taj
15 pridjev "pukovnik". Ali ja moram reći da od 1993. godine ja nisam radio na tim
16 poslovima, nego sam se isključivo bavio poslovima opisanim u uredbi koju je
17 donijela Vlada Republike Hrvatske o osnivanju Komisije za zatočene i nestale,
18 gdje su opisani poslovi kojima sam se bavio. A kasnije, dakle, su ti poslovi
19 preneseni na druge institucije.

20 P: Hvala Vam. Dakle, Vi se pojavljujete kao ekspert Tužilaštva koje
21 Vladu Republike Hrvatske i najodgovornije njene funkcionere optužuje za progon
22 kompletnog srpskog stanovništva sa teritorije Krajine. Potvrđujete da ste pri
23 tome funkcioner te Vlade, da Vas je ta Vlada Hrvatske imenovala i tvrdite da
24 ovde možete biti objektivni, nepristrasni i poštteni, upravo kada govorite o
25 eventualnim žrtvama, prognanima, nastradalima građanima Hrvatske, Srpske

26

27

28

29

30

1 nacionalnosti. Da li Vi mislite da je to moguće i da je to Vaša realna pozicija?
2 Dakle...

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim Vas, samo jedan trenutak.
4 Gospodine Milovančeviću, ja ne vidim kuda Vi idete sa ovim pravcem ispitivanja.
5 Optužbe o kojima govorite su optužbe ljudi koji su na puno višim položajima u
6 Vladi Hrvatske. I to nema nikakve veze sa ovim svjedokom i sa njegovim poslovima
7 i kao... s njim kao svjedokom u ovom pitanju. Ja bih još uvijek htio da vidim
8 gdje je taj konflikt koji ste spominjali, konflikt interesa... ili da nema
9 kredibiliteta.

10 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude. Meni je jasno apsolutno koju
11 funkciju je gospodin Grujić u Vladi Republike Hrvatske imao. Ali on nije svedok
12 očevidac. On je ekspert. I on je danas nama saopštio da su mu sve podatke koje
13 iznosi ovde pred Sudom pripremili Ministarstvo Odbrane, Ministarstvo unutrašnjih
14 poslova, Ministarstvo pravde i druga ministarstva Republike Hrvatske. Sva ta
15 ministarstva kao sastavni delovi Vlade Republike Hrvatske i rukovodećih državnih
16 struktura Republike Hrvatske, ovo isto Tužilaštvo je optužilo optužnicom koja se
17 nalazi pred Vama. I nije ovo prvi put da se svedok ekspert, čiji je kredibilitet
18 pod znakom pitanja, ovde pojavljuje na takav način i da se predstavlja kao
19 objektivan... kao objektivan stručni znalac nečega što treba da pomogne Sudskom
20 veću da sazna podatke o činjenicama za koje mi sami nismo dovoljno stručni. Ja
21 ću u... pokušati da u nastavku ispitivanja pokažem da ove dve stvari imaju veze.
22 Meni je bilo bitno samo da mi svedok potvrdi koje je funkcije imao i u kojoj

23
24
25
26
27
28
29
30

1 vladi je imao. U ovom delu ja sa... više za svedoka eksperta nemam pitanja,
2 časni Sude. Mislím da je u ovome trenutku i pravi momenat za odmor ili za prekid
3 današnjeg dela suđenja, odnosno unakrsnog ispitivanja.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] No prije nego što završimo, imamo
5 prigovor i Vijeće mora donijeti odluku o tome. Ja moram razumjeti kakav je Vaš
6 pravac unakrsnog ispitivanja.

7 Svjedok kaže, odnosno, on govori o događajima koji su se dogodili mnogo
8 prije nego što je započela operacija "Oluja". Ja ne znam da li je on uopće
9 svjedočio o operaciji "Oluja" i čak i ako jeste, to je sasvim drugi slučaj i
10 drugi događaj. On ovdje govori o stvarima koji nemaju nikakve veze sa operacijom
11 "Oluja" zbog koje su ovi ljudi koje ste Vi ovdje spomenuli u ovoj optužnici su
12 optuženi. Ja bih htio da vidim gdje postoji sukob interesa između njega kao
13 službenika hrvatske Vlade koji je došao da svjedoči ovamo o navodima... o
14 napadima na Hrvate mnogo prije nego što je došlo do operacije "Oluja".

15 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, ako mi dozvoljavate, ukazaću Vam samo na
16 navode ove optužnice koja se navodi pred nama. Tužilaštvo je dovelo gospodina
17 eksperta, koji pred Vama... koji je pred Vas i pred nas sve podastire pismeni
18 nalaz da je iz Republike Hrvatske u ovom periodu proterano 3.400 Srba. A u ovoj
19 optužnici Tužilaštvo govori da je proterano nekoliko desetina hiljada ljudi.
20 Kako je to moguće? Kako je to moguće? To je apsolutno neospojivo. Isto
21 Tužilaštvo, koje je u ovoj optužnici protiv državnog vrha Hrvatske govori o
22 proterivanju desetine hiljada Srba, nama ovde predočava nalaze eksperta koji
23 govori o 3.000... i mislim 207 ili 407 - sad ću proveriti - prognanih Srba.

24
25
26
27
28
29
30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Još uvijek ne razumijem kakve to veze
2 ima sa cijenom putera.

3 G. MILOVANČEVIĆ: Ovaj ekspert, časni Sude, moguće je brani interese
4 vlade čiji je funkcioner i koja ga je imenovala. I sakriva to što je njegova
5 rada... vlada radila, a za šta ju je Tužilaštvo optužilo u ovoj optužnici. Iz
6 njegovog nalaza ovaj... ova optužnica protiv Markača, Gotovine i Čermaka ni u
7 jednom podatku nije... ne vidi se.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, ovaj svjedok
9 ne svjedoči u predmetu protiv *Mladena Markača* ili *Ivana Čermaka*. On svjedoči u
10 suđenju gospodinu Martiću. Kako Vi kažete da on štiti svoju vladu kada se tu ne
11 sudi njegovoj vladi? Ja to ne mogu da shvatim. To je ono što ja ne shvatam.

12 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, ja samo pokušavam da vidim da li je sumnja
13 Odbrane u objektivnost ovog eksperta, a to pravo je legitimno pravo Odbrane, da
14 li je ona osnovana ili ne. A to proveravam upravo razmišljajući o činjenici da
15 je visoki zvaničnik i funkcioner vlade koju je Tužilaštvo optuživalo... optužilo
16 za progon srpskog stanovništva sada ovde svedok koji treba da govori o srpskim
17 žrtvama. Pa, to je nemoguće. Te dve stvari su nespojive. Ili možda, po
18 Tužilaštvu, jesu.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, ako imate
20 sumnji u pogledu kredibiliteta svjedoka i ako želite da provjerite da li su Vaše
21 sumnje opravdane, onda morate za to postaviti osnovu. Ne možete ići na
22 ekspediciju traženja nečega što ne znate šta je. Vi kažete da postavljate
23 pitanja vezana za ovu optužnicu. Vi ste pročitali dva paragrafa iz ove
24 optužnice. A Vijeće još uvijek ne vidi relevantnost ove optužnice vezano za ovaj

25

26

27

28

29

30

1 postupak, čak i nakon što ste pročitali ono što bih ja trebao da
2 /nerazgovijetno/ da Vi smatrate da je relevantno za Vaša pitanja u odnosu na
3 ovaj dokument.

4 Vijeće ne može dopustiti nastavak unakrsnog ispitivanja, osim ako ne
5 vidimo kuda idete. Niste postavili osnov. Vi imate sumnje o kredibilitetu
6 svjedoka i Vi želite da provjerite da li su Vaše sumnje opravdane. Mislím da ste
7 to trebali napraviti dok ste se pripremali. Vi ste napravili pripremu, ako imate
8 osnovu onda dođite i tvrdite da svjedok nema kredibiliteta. Ono što Vi radite,
9 upravo ono što sam rekao, Vi idete u ribolov, idete u lov da vidite da li su
10 Vaše sumnje opravdane.

11 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude...

12 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, prije
13 nego što nastavite, imam nešto da kažem. Moram priznati da ste me malo zbunili
14 zato što ste Vi shvatili ono što je rečeno od strane Vijeća drukčije. Ja sam
15 mislila da će Vaše tvrdnje biti dvostruke; da ćete Vi prvo osporiti
16 nepristrasnost svjedoka i da postoji sukob interesa zbog interesa u njegovom...
17 svjedoka u njegovim prvobitnim pripremama i u... i instrukcijama; i drugo, treba
18 da postoji integritet u ovim kompilacijama sadržanim u dokaznim predmetima, zato
19 što je, izvor nije bio čist, u smislu što je došao od određenih službenika u
20 Hrvatskoj koji su imali interes koji su imali i da je on imao neki interes. Zar
21 nije to ono što Vi želite... što Vi smatrate da je Vaš prigovor?

22 G. MILOVANČEVIĆ: Tako je, časni Sude. Samo sam doveden u jednu nezgodnu
23 poziciju da se sada izjašnjavam o prigovoru protivne strane koji ne navodi

24

25

26

27

28

29

30

1 nijedan argument koji bi bio konkretan. A sve ovo zbog čega sam pokrenuo ovo
2 pitanje doći će na red i postaće jasno u toku daljih pitanja koja ću postavljati
3 u unakrsnom ispitivanju.

4 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Ali striktno govoreći, Vama ne
5 treba optužnica da biste to uradili.

6 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, ja ne mogu u ovome trenutku na drugi način
7 ukazati na potpunu disproporciju onoga što Tužilaštvo tvrdi u optužnici koja je
8 pred Vama i u pogledu istog podatka koji se odnosi na iste ljude koji iznosi
9 ovaj ekspert, a koje podatke Tužilaštvo kao strana koja zastupa optužbu ovde sad
10 nama servira. Ti su podaci potpuno suprotni. Ali mi ćemo u toku unakrsnog
11 ispitivanja videti o čemu se radi.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Moj problem, gospodine Milovančeviću,
13 jeste da su to dva zasebna događaja. Ni Tužilaštvo ni bilo ko drugi ne pokušava
14 sugerirati da su to identični događaji i da zbog toga brojevi trebaju biti isti
15 s jedne i s druge strane. Očigledno je, šta god da se dogodilo u ovom napadu iz
16 1991., ljudi koji su umrli ili su osakaćeni ili su zatočeni ili deportovani, ne
17 mora biti to isti broj kao broj ljudi koji su uključeni u sličnim okolnostima u
18 1995. tokom operacije "Oluje". Nema nikakve sugestije ovdje da se treba vršiti
19 poređenje. Vi pravite poređenje, a Vijeće pokušava da utvrdi kakva je
20 relevantnost tog poređenja.

21 Sasvim sigurno, ako su Hrvati napali Srbe 1995., njima se sudi za
22 njihova djela. I tu se radi o brojevima koji su uključeni u taj slučaj, a one
23 nisu iste kao brojke iz 1991. A da se citiraju brojevi iz ove optužnice i

24

25

26

27

28

29

30

1 upoređuju se sa brojkama koje je dao ovaj svjedok, a on nije dao nikakve
2 komparativne brojeve, on je govorio samo o jednom pitanju i to je slučaj iz
3 1991. i on to ne upoređuje ni sa jednim drugim slučajem. Vijeće ne razumije u
4 kom pravcu idete.

5 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, paragrafima 50, 51, 52 i 53 optužnice koja
6 se nalazi pred Vama, Tužilaštvo govori o određenim događajima. Ja ne poredim dve
7 optužnice. Ja samo govorim o prezentaciji fakata. Ti su fakti, i u ovoj i u
8 svakoj drugoj optužnici, s obzirom da se odnose na isti period vremena, na iste
9 učesnike, na ljude sa istog prostora, na isti broj stanovnika, na isti statis...
10 na iste statističke podatke, dakle ti bi podaci u bilo kom predmetu, u ovom,
11 drugom ili trećem, morali u nekom... trebalo bi u nekom smislu da se... da se
12 poklapaju. Ako postoji strahovita disproporcija, onda je to nešto što izaziva
13 sumnju. Ali u ovom trenutku ja nisam pošao u ovo ispitivanje o kome me sad
14 ispituje Sudsko veće. Ja sam samo predočio svedoku, pitaju ga... pitao ga da li
15 je on u tom vremenu radio na mestima na kojima je radio. Potvrdio je da jeste.

16 Daljim unakrsnim ispitivanjem, koje se tiče samog njegovog ekspertskeg
17 nalaza, ne ove optužnice koja se nalazi pred Vama, mi ćemo doći do odgovora na
18 pitanje da li su... da li se radi o nezavisnom ekspertu, da li se radi o
19 stručnom ekspertu, da li se radi o objektivnom ekspertu. Sve su to pitanja na
20 koja mi sada nemamo odgovor.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li biste, molim Vas, mogli reći
22 Vijeću šta se to nalazi u paragrafima od 50 do 53 te optužnice što je različito?
23 I kad već kažete različito, recite različito od čega?

24 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, ja sam iz ove optužnice ukazao samo na neke
25 detalje koji bi trebalo da predstavljaju logičku, vremensku, činjeničnu i pravnu
26 vezu sa svim ovim o čemu ekspert svedoči. U toku našeg daljeg unakrsnog

27
28
29
30

1 ispitivanja videće se o čemu se radi. Ono što sam jedino ukazao kao na činjenicu
2 jeste da Tužilaštvo preko ovog eksperta nama predočava činjenicu da je na
3 području Hrvatske u periodu od 1991. do 1995. bilo 3.400 proteranih Srba i to
4 danas se nalazi u svim ovim nalazima koje je ekspert pred nas izneo. A u ovoj
5 optužnici koja je pred Vama isto Tužilaštvo tvrdi da je proterano nekoliko
6 desetina hiljada Srba, u istom tom području, sa iste teritorije i isto
7 stanovnika Hrvatske. Ja se pitam kako je to moguće i onda tu pokušavam da
8 uspostavim uzročno-posledičnu vezu, nastojeći da poštujem i Sud i kolege iz
9 Tužilaštva. Nije lako i nije ni tako jednostavno, ali nije ovo pitanje koje ja
10 prvi put pokrećem u razgovorima sa Tužilaštvom. Ovo pitanje je bilo više puta na
11 statusnim konferencijama, ali je ostalo potpuno bez odgovora, pa smo sad došli
12 do ove faze.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dakle, Vi kažete da je ovaj svjedok u
14 toku svog iskaza rekao da je u periodu od 1991. do 1995. bilo protjerano 3.400
15 Srba; to je Vaša tvrdnja? Ja sam mislio da je svjedok govorio o statističkim
16 podacima vezanim za osobe koje su bile protjerane, poginule ili već im se nešto
17 drugo dogodilo u periodu 1991., bar koliko sam ja uspio shvatiti. Gospodine
18 Milovančeviću, da li je ovaj svjedok već svjedočio u predmetu *Ivana Čermaka i*
19 *Mladena Markača*?

20 G. MILOVANČEVIĆ: Nije, časni Sude, taj predmet još nije počeo. Problem
21 je u tome, ja sam pogrešio, nije se radilo o 3.400 proteranih Srba, nego o 3.104
22 čoveka za period od 1991. do 1995. To tvrdi ovaj svedok i tu tvrdnju Vama
23 podastire tužilac kao njegov nalaz i istovremeno zastupa optužnicu u kojoj tvrdi
24 da je u istom periodu, u istom... na istoj teritoriji, proterano nekoliko
25 desetina hiljada Srba. Kako je to moguće? Ja samo na tu činjenicu ukazujem. Ovde
26 se priča o 3.104 proterana Srbina u periodu od 1991. do 1995., a Tužilaštvo
27 zastupa sasvim drugu optužnicu. Ja uopšte ne uporedim predmete i ne saslušavam
28 svedoke iz drugog predmeta.

29
30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću,
2 pretpostavljam da Vam je jasno da ljudi prvo iznesu određene tvrdnje u
3 optužnicama a onda izvode dokaze kako bi to dokazali. Eh sad, tvrdnje navedene u
4 ovoj optužnici su tvrdnje koje navodi Tužilaštvo. Ovaj svjedok ne zna ništa o
5 tome. On je ovdje kako bi dao iskaz o navodima koji se odnose na predmet pred
6 nama, predmet koji ovo Vijeće saslušava, predmet u kojem je on vršio istragu. On
7 nema nikakve veze sa ovim drugim predmetom, otkuda Tužilaštvu te brojke. Ovaj
8 svjedok nema nikakve veze s time. Čak i ako bi se potvrdilo da brojke o kojima
9 govori ovaj svjedok, da se one ne poklapaju sa brojkama koje Tužilaštvo izneslo,
10 to još uvijek ništa ne dokazuje.

11 Još uvijek mi nije jasno kamo Vi idete s ovim ispitivanjem. Međutim,
12 mislim da će Vijeće sada donijeti odluku. Prigovor Tužilaštva se prihvaća.

13 Već smo daleko nadmašili onaj trenutak kada smo trebali poći na pauzu.
14 Prekidam s radom do sutra, kada ćemo, kako mi je rečeno, raditi u sudnici broj
15 I. Prekidamo s radom.

16 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

17 ... Sjednica završena u 14.04h.

18 Nastavak zakazan za utorak,

19 11.04.2006., u 09.00h.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30